

**UCHWAŁA NR XXX/279/2021
RADY POWIATU ŁÓDZKIEGO WSCHODNIEGO**

z dnia 29 kwietnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2021 – 2028”**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. w samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2021 – 2028”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Łódzkiego Wschodniego

Sławomir Sokołowski

Załącznik do uchwały Nr XXX/279/2021
Rady Powiatu Łódzkiego Wschodniego
z dnia 29 kwietnia 2021 r.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2021 – 2028

KWIECIEŃ 2021

Spis treści

Wstęp	3
Część I. Diagnoza Powiatu Łódzkiego Wschodniego	5
1.1. Stan aktualny Powiatu Łódzkiego Wschodniego – analiza	5
1.2. Struktura ludności w gminach Powiatu Łódzkiego Wschodniego	6
1.3. Instytucje wsparcia i organizacje pozarządowe na terenie Powiatu	11
Część II. Najważniejsze problemy społeczne	14
2.1. Pomoc społeczna dla osób zaliczających się do grup ryzyka	14
2.2. Ubóstwo	15
2.3. Sieroctwo naturalne i społeczne	15
2.4. Bezdomność	16
2.5. Bezrobocie	16
2.6. Niepełnosprawność	20
2.7. Długotrwała lub ciężka choroba	20
2.8. Przemoc w rodzinie	20
2.9. Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	21
2.9.1. Ochrona macierzyństwa	21
2.9.2. Ochrona wielodzietności	22
2.10. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	23
2.11. Przystosowanie do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	24
2.12. Alkoholizm i narkomania	24
2.13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	24
Część III. Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	26
3.1. Opis działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	26
3.1.1. Pomoc społeczna	26
3.1.2. Struktura organizacyjna Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	29
3.1.3. Piecza zastępcza	31
3.1.4. Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	41
Część IV. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2021 – 2028	49
4.1. Analiza SWOT	49
4.1.1. Mocne strony Powiatu	49
4.1.2. Słabe strony Powiatu, mające wpływ na realizację zadań z zakresu polityki społ.	50
4.1.3. Szanse	50
4.1.4. Zagrożenia	51
4.2. Cele strategiczne	51
4.2.1. Hierarchia najważniejszych zadań w ramach Strategii	51
4.2.2. Cele szczegółowe	52
4.3. Źródła finansowania Strategii	56
4.4. Monitoring Strategii	57
Zakończenie	58
Załącznik nr 1	59

Wstęp

Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Uchwałą Nr XL/556/2013 Rady Powiatu Łódzkiego Wschodniego z dnia 27 grudnia 2013r. została przyjęta Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2014 – 2020. W ciągu tego okresu Rada Powiatu corocznie była informowana o sposobach i efektach jej realizacji.

W związku z upływem czasu, na który została uchwalona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, powstała konieczność opracowania i uchwalenia nowego dokumentu, wyznaczającego dalszy kierunek działań Powiatu w zakresie polityki społecznej na kolejne lata 2021 – 2028.

Głównym celem Strategii w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych mieszkańców Powiatu Łódzkiego Wschodniego, w szczególności w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałania marginalizacji jednostki i rodziny, wyrównaniu szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Szczegółowe cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łódzkiego Wschodniego będą na bieżąco aktualizowane i dostosowywane do potrzeb mieszkańców i możliwości finansowych Powiatu.

Przy ustalaniu celów Strategii pod uwagę wzięto Strategię Rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2015 - 2022, jego potencjał społeczny, gospodarczy i ekonomiczny.

Środki finansowe na realizację celów pochodzić będą ze środków samorządowych Powiatu, gmin oraz ze środków rządowych, pozarządowych, funduszy celowych i unijnych.

Do opracowania Strategii wykorzystano następujące dokumenty:

- 1) Narodową Strategię Integracji Społecznej;
- 2) Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020 (obecnie trwają konsultacje społeczne przy tworzeniu Strategii na kolejne lata);
- 3) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Województwa Łódzkiego 2017 – 2020;
- 4) Strategię Rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego 2015 – 2022;
- 5) ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- 6) ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej;
- 7) ustawę z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 8) Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Na metodologię opracowywania Strategii składa się:

- 1) opis stanu obecnego stworzony w oparciu o istotne informacje mające znaczenie dla opracowania Strategii;

- 2) analiza stanu obecnego dokonana w oparciu o zebrane informacje, na podstawie których identyfikuje się istotne problemy społeczne Powiatu;
- 3) wybór najważniejszych problemów uciążliwych dla ludności Powiatu, sporządzony głównie na podstawie sprawozdań, Zasobów Pomocy Społecznej oraz danych Urzędu Statystycznego w Łodzi;
- 4) wybór priorytetów obejmujących określenie najważniejszych celów z podziałem na cele strategiczne, operacyjne oraz rodzaj i charakter działań prowadzących do osiągnięcia zamierzonych celów.

Podczas prac nad Strategią przeprowadzono konsultacje społeczne na poziomie samorządów gminnych w celu ukierunkowania Strategii.

Strategia opracowywana przy współudziale partnerów lokalnych:

- 1) Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Łodzi;
- 2) Powiatowego Urzędu Pracy Łódź – Wschód;
- 3) ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

I Część

Diagnoza Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

1.1. Stan aktualny Powiatu Łódzkiego Wschodniego – analiza.

Powiat Łódzki Wschodni powstał w 1998 roku w ramach reformy administracyjnej kraju. Jest jednym z dwudziestu czterech powiatów województwa łódzkiego.

Położony jest w centralnej części województwa łódzkiego, obejmuje obszar prawie 500 km² powierzchni i posiada ponad 72 tysiące mieszkańców. Północna część Powiatu pozostaje w obrębie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich leżących w gminie Nowosolna, natomiast południowa część Powiatu to fragment Wysoczyzny Bełchatowskiej, Makroregionu Wzniesienia Południowomazowieckiego.

Teren Powiatu położony jest pomiędzy sześcioma innymi powiatami i graniczy:

- 1) od północy z powiatem zgierskim;
- 2) od północnego zachodu z Miastem Łódź;
- 3) od zachodu z powiatem pabianickim;
- 4) od południowego wschodu z powiatem tomaszowskim i powiatem piotrkowskim;
- 5) od północnego wschodu z powiatem brzezińskim.

W granicach administracyjnych Powiatu Łódzkiego Wschodniego znajduje się sześć gmin, w tym trzy gminy o statusie miejsko – wiejskim i trzy gminy o statusie wiejskim:

- 1) Tuszyn, Koluszki, Rzgów (gminy miejsko – wiejskie);
- 2) Andrespol¹, Brójce, Nowosolna (gminy wiejskie) – rysunek nr 1.

Rysunek nr 1 – Mapa Powiatu

Źródło: www.lodzkiwschodni.pl.

Obszar obecnego Powiatu Łódzkiego Wschodniego wchodził w skład trzech województw istniejących przed dniem 1 stycznia 1999 roku:

¹ Dnia 30 lipca 2018 roku nastąpiła zmiana zgodnie z którą wieś Zielona Góra od 1 stycznia 2019 przeszła w granicę gminy Andrespol. Poprzednio sołectwo Zielona Góra należało do gminy Koluszki.

- 1) miejskiego łódzkiego w skład, którego wchodziły gminy: Andrespol, Brójce, Nowosolna, Rzgów;
- 2) piotrkowskiego, gmina miejsko – wiejska: Tuszyn
- 3) tomaszowskiego, gmina miejsko – wiejska: Koluszki; – rysunek nr 2.

Rysunek nr 2 – Podział administracyjny województwa łódzkiego.

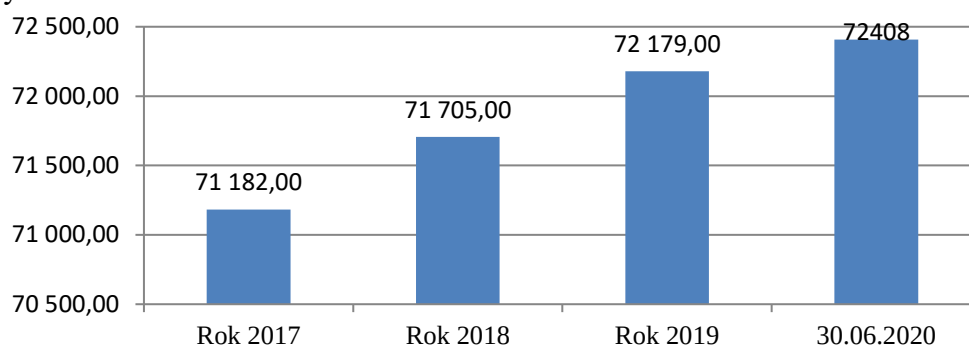

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.google.pl.

1.2. Struktura ludności w gminach Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

W Powiecie Łódzkim Wschodnim w latach 2017 – połowa roku 2020 Urząd Statystyczny w Łodzi odnotował wzrost liczby ludności Powiatu o 1.226 osób (według stanu na rok 2017 w Powiecie było 71.182 mieszkańców, natomiast na dzień 30.06.2020r. – 72.408 mieszkańców).

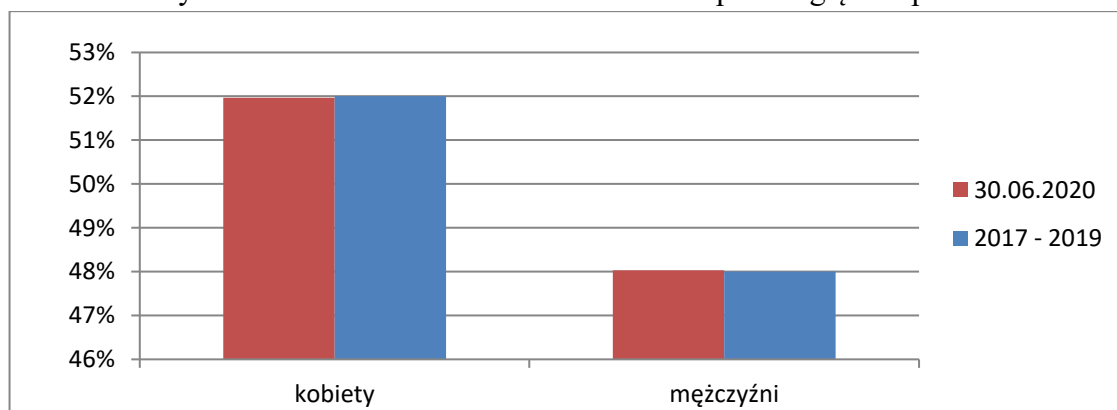
Rysunek nr 3 – Liczba mieszkańców Powiatu w latach 2017 – 30.06.2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Łodzi

W roku 2017 w ogólnej liczbie mieszkańców 71.182, przewagę stanowiły kobiety 37.016 (52,00%), mężczyźni 34.166 (48,00%). W roku 2018 w ogólnej liczbie mieszkańców 71.705, przewagę stanowiły kobiety 37.285 (52,00%), mężczyźni 34.420 (48,00%). Natomiast stan mieszkańców w roku 2019r. przedstawiał się w następujący sposób: ogólna liczba mieszkańców wynosiła 72.179, kobiety 37.529 (52,00%), mężczyźni 34.650 (48,00%). Na dzień 30 czerwca 2020r. ogólna liczba mieszkańców wynosiła 72.408, w tym kobiety 37.634 (51,97%), mężczyźni 34.774 (48,03%).² Na przełomie tych lat liczba mieszkańców na terenie Powiatu Łódzkiego Wschodniego systematycznie wzrasta, jednak nadal przewagę stanowią kobiety, przy czym nieznacznie zmianie uległ układ procentowy w pierwszym półroczu 2020r. na rzecz mężczyzn. - rysunek nr 4.

Rysunek nr 4 – Struktura ludności Powiatu pod względem płci.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

W 2018 r. najliczniejszą grupę spośród 71.705 mieszkańców Powiatu, stanowi ludność w wieku produkcyjnym (64,11%), pozostała część to mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym (20,12%) następnie mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym (15,77%). Mężczyźni wśród mieszkańców Powiatu stanowią najliczniejszą grupę w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, natomiast w wieku poprodukcyjnym większość stanowią kobiety.

² Brak jest szczegółowych danych z GUS za cały 2020r.

W roku 2019 nadal przewagę stanowi grupa ludności w wieku produkcyjnym, niemniej jednak liczba osób pracujących zmniejsza się w stosunku do osób w wieku przed i poprodukcyjnym. – tabela nr 1.

Tabela nr 1: Struktura wiekowa ludności.

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2017	ogółem: 11.227 w tym kobiety: 5.568 mężczyźni: 5.659	ogółem: 45.631 w tym kobiety: 21.710 mężczyźni: 23.921	ogółem: 14.324 w tym kobiety: 9.738 mężczyźni: 4.586
2018	ogółem: 11.391 w tym kobiety: 5.638 mężczyźni: 5.753	ogółem: 45.551 w tym kobiety: 21.654 mężczyźni: 23.897	ogółem: 14.763 w tym kobiety: 9.993 mężczyźni: 4.770
2019	ogółem: 11.440 w tym kobiety: 5.690 mężczyźni: 5.750	ogółem: 45.508 w tym kobiety: 21.630 mężczyźni: 23.878	ogółem: 15.231 w tym kobiety: 10.209 mężczyźni: 5.022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

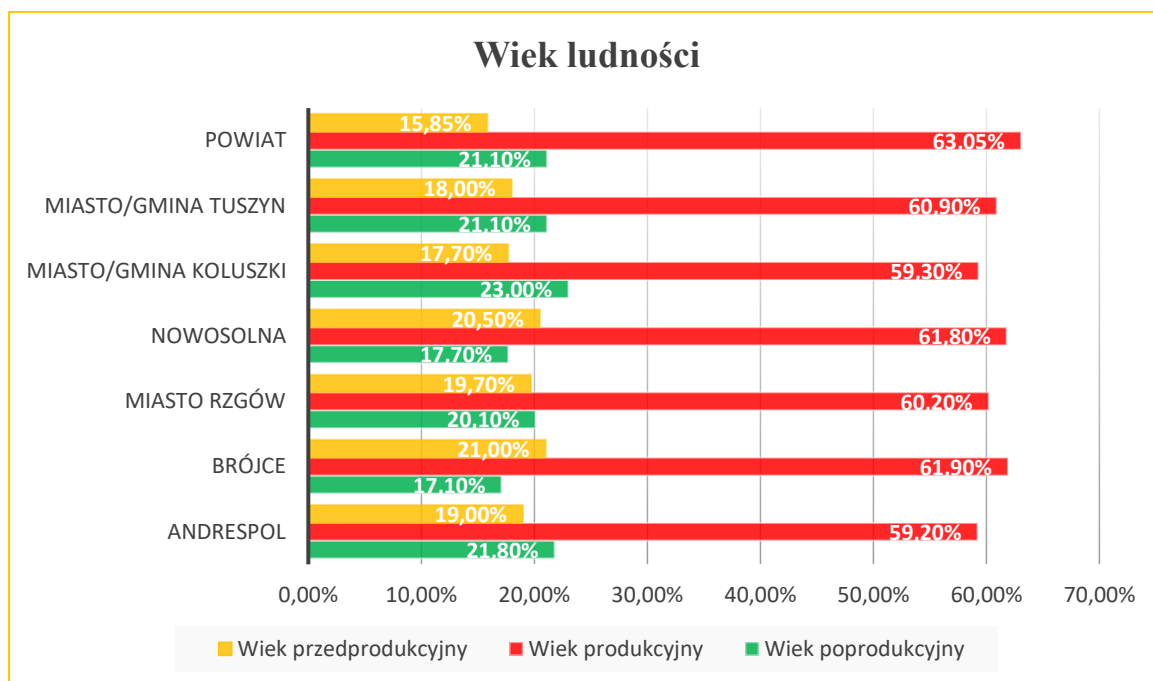
Dokładniejszy podział mieszkańców miast i gmin Powiatu w ostatnim pełnym roku analizy na grupy wiekowe przedstawia rysunek nr 5 oraz tabela nr 2.

W wieku przedprodukcyjnym najliczniejszą grupę ludności stanowią mieszkańcy gminy Brójce (21% ogółu ludności gminy), a najmniejszą – mieszkańcy gminy Koluszki (17,7% ludności miasta i gminy).

W wieku produkcyjnym najwięcej mieszkańców zamieszkuje gminy: Brójce (61,9%) i Nowosolna (61,8% ogółu ludności), najmniej gmina Koluszki (59,3% ogółu ludności gminy).

Najliczniejszą grupę ludności w wieku poprodukcyjnym stanowią mieszkańcy miasta i gminy Koluszki (23% ogółu ludności), najmniejszą – mieszkańcy gminy Brójce (17,1%).

Rysunek nr 5 – Struktura wiekowa ludności Powiatu z podziałem na gminy (dane w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Największym miastem i gminą w Powiecie jest miasto i gmina Koluszki. W roku 2019 na terenie miasta i gminy Koluszki zamieszkiwało 23.368 mieszkańców (52,6% stanowią kobiety, 47,4% mężczyźni), co stanowi odpowiednio 32,37% wszystkich mieszkańców Powiatu. Najmniejszą gminą jest gmina Nowosolna, którą zamieszkuje 5.084 mieszkańców (50,8% stanowią kobiety, 49,2% mężczyźni), co w skali Powiatu wynosi 7,04% ogół ludności Powiatu.

Prognozuje się, że w roku 2021 i latach następnych liczba mieszkańców na terenie Powiatu będzie systematycznie wzrastać. Wnioskować można, iż na teren Powiatu będą napływać mieszkańcy z miasta Łodzi z uwagi na dogodne usytuowanie Powiatu Łódzkiego Wschodniego oraz zauważalną tendencję zmiany miejsc zamieszkania z tzw. blokowisk do domów jednorodzinnych.

Tabela nr 2: Liczba mieszkańców oraz struktura wiekowa ludności Powiatu w roku 2019.

Powiat 72.179	Liczba mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Andrespol	ogółem: 14.205 19,68% w tym: K 52,6% M 47,4%	19%	59,2%	21,8%

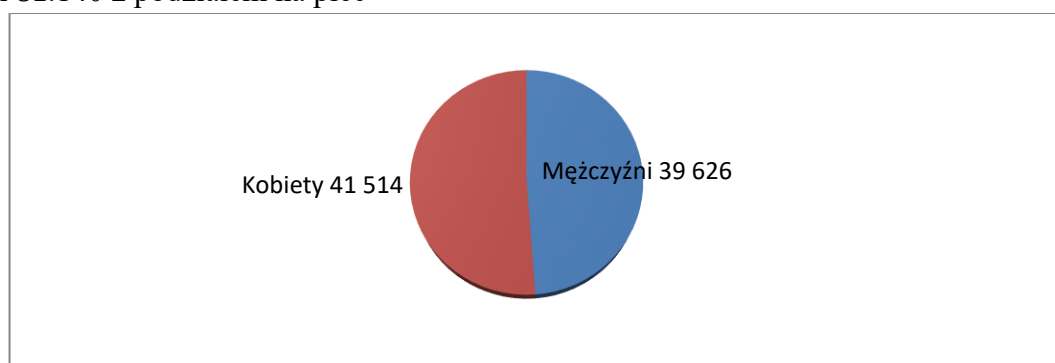
Brójce	ogółem: 6.672 9,24% w tym: K 50,6% M 49,4%	21%	61,9%	17,1%
Rzgów	ogółem: 10.459 14,49% w tym: K 51,7% M 48,3%	19,7%	60,2%	20,1%
Nowosolna	ogółem: 5.084 7,04% w tym: K 50,8% M 49,2%	20,5%	61,8%	17,7%
Miasto/ Gmina Koluszki	ogółem: 23.368 32,38% w tym: K 52,6% M 47,4%	17,7%	59,3%	23%
Miasto/ Gmina Tuszyn	ogółem: 12.391 17,17% w tym: K 51,7% M 48,3%	18%	60,9%	21,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W latach 2002-2019 liczba mieszkańców Powiatu wzrosła o 14,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,6 lat i jest nieznacznie niższy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Łódzkiego Wschodniego w 2050 roku wynosić będzie 81.140 osób, z czego 41.514 to kobiety, a 39.626 mężczyźni. Powiat w pierwszej połowie 2020 r. ma ujemny przyrost naturalny w stosunku do całego kraju.

Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_lodzki_wschodni.

Rysunek nr 6 Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Łódzkiego Wschodniego w 2050r.
- razem 81.140 z podziałem na płeć

1.3. Instytucje wsparcia i organizacje pozarządowe na terenie Powiatu.

W Powiecie Łódzkim Wschodnim funkcjonują jednostki organizacyjne prowadzące działalność wspierającą społeczność lokalną. Do najważniejszych z nich należą: Starostwo Powiatowe w Łodzi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, trzy domy pomocy społecznej, w tym jedna placówka niepubliczna prowadzona przez Stowarzyszenie Sióstr Serc Jezusa i Maryi, Ośrodek Wsparcia – Dzienny Dom Pomocy, Powiatowy Urząd Pracy Łódź – Wschód, szkoły ponadpodstawowe, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna. (tabela nr 3)

Tabela nr 3: Jednostki organizacyjne Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

	Nazwa jednostki	Adres jednostki	Telefon jednostki
1.	Starostwo Powiatowe w Łodzi	90-954 Łódź, ul. H. Sienkiewicza 3	tel. 42 633 71 91 fax 42 632 93 11
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności działający przy PCPR	92-318 Łódź, al. Piłsudskiego 133d	tel. 42 676 34 99 42 676 34 87 tel./ fax 42 674 48 34 tel. 42 254 99 26
3.	Dom Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze	95-020 Wiśniowa Góra, ul. Tuszyńska 56	tel. 42 213 23 41 fax 42 213 23 09
4.	Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach	95-040 Koluszki Lisowice 13	tel./fax 46 831 05 14
5.	Dzienny Dom Pomocy	95 – 020 Wiśniowa Góra, ul. 1 maja 5/7	Tel. 42 242 58 10
6.	Powiatowy Urząd Pracy Łódź - Wschód Filia Powiatowego Urzędu Pracy Łódź Wschód w Koluszkach	93-121 Łódź, ul. Częstochowska 40/ 52 95-040 Koluszki, ul. Brzezińska 36	tel. 42 253 15 00 42 676 29 44 fax 42 676 29 44 tel. 44 714 13 54
7.	I Liceum Ogólnokształcące im. H. Sienkiewicza w Koluszkach	95-040 Koluszki, ul. Kościuszki 16	tel./ fax 44 714 14 89
8.	Zespół Szkół Nr 1 w Koluszkach	95-040 Koluski, ul. Wigury 2	tel./ fax 44 714 17 02
9.	Zespół Szkół Nr 2 w Koluszkach	95-040 Koluszki, ul. Budowlanych 8	tel./ fax 44 714 07 34
10.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Koluszkach	95-040 Koluszki, ul. Budowlanych 8	tel. 44 714 19 63
11.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koluszkach	95-40 Koluszki, ul. Korczaka 5	tel./ fax 44 714 14 54

Źródło: www.lodzkiwschodni.pl.

Tabela nr 4: przedstawia liczbę dzieci i młodzieży (od 3 roku życia) na terenie Powiatu Łódzkiego Wschodniego w roku szkolnym 2018/2019 korzystających z placówek oświatowych

l.p.	Typ szkoły/placówki	Liczba uczniów	Liczba szkół /placówek
1	Przedszkola	2380	29
2	Szkoły podstawowe	5760	22
3	Gimnazja	675	5
4	Szkoły ponadgimnazjalne	868	5
5	Szkoła przysposabiająca do pracy	10	1
6	Wczesne wspomaganie rozwoju	24	
7	Zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze	13	
Razem		9730	62

Dane pozyskane z Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Łodzi

Tabela nr 5: przedstawia liczbę dzieci i młodzieży (od 3 roku życia) na terenie Powiatu Łódzkiego Wschodniego w roku szkolnym 2019/2020 korzystających z placówek oświatowych

l.p.	Typ szkoły/placówki	Liczba uczniów	Liczba szkół /placówek
1	Przedszkola	2813	24
2	Szkoły podstawowe	5859	22
3	Szkoły ponadgimnazjalne	1325	7
4	Szkoła przysposabiająca do pracy	15	1
5	Wczesne wspomaganie rozwoju	28	
6	Zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze	11	
Razem		10051	54

Dane pozyskane z Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Łodzi

Tabela nr 6: przedstawia liczbę dzieci i młodzieży (od 3 roku życia) na terenie Powiatu Łódzkiego Wschodniego w roku szkolnym 2020/2021 korzystających z placówek oświatowych

l.p.	Typ szkoły/placówki	Liczba uczniów	Liczba szkół /placówek
1	Przedszkola	3005	26
2	Szkoły podstawowe	6042	22
3	Szkoły ponadpodstawowe	1362	5
4	Szkoła przysposabiająca do pracy	16	1
5	Wczesne wspomaganie rozwoju	33	
6	Zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze	12	
Razem		10470	54

Dane pozyskane z Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Łodzi

W roku 2020 na terenie Powiatu funkcjonowało 28 szkół, w tym 3 zespoły szkół prowadzone przez Powiat Łódzki Wschodni (2 szkoły przygotowujące do zawodu). Najwięcej szkół znajduje się na terenie miasta i gminy Koluszki – 9 szkół, najmniej w gminie Brójce –

2 szkoły. Nadal brak jest szkół przygotowujących do zawodu na terenie Powiatu poza Koluszkami, gdzie są 2 tego typu szkoły.

Świetlice środowiskowe dla dzieci w Powiecie Łódzkim Wschodnim prowadzone są przez gminy. Łączna liczba świetlic w gminach na terenie Powiatu wynosi 27, z czego najwięcej znajduje się w mieście i gminie Koluszki – 9 świetlic, o 2 świetlice mniej znajdują się w gminie Andrespol – 7 świetlic. Najmniejsza ilość świetlic mieści się w Rzgowie, bo tylko 1.

Najwięcej przedszkoli znajduje się na terenie gminy Andrespol – 5 przedszkoli (w tym 3 w zespole szkolono – przedszkolnym), najmniej w gminie Brójce – 1 przedszkole. Łączna liczba przedszkoli w roku 2020 wynosiła 26.

Na terenie Powiatu w 2020 r. funkcjonowały 2 żłobki, 1 na terenie Koluszek, 1 na terenie gminy Rzgów.

Zapotrzebowanie na żłobki i przedszkola nadal jest duże. Rodziców często nie stać na wynajęcie opiekunki do dziecka. W takiej sytuacji instytucje te stanowią najlepszą alternatywę opieki nad małym dzieckiem, umożliwiając rozwój intelektualny i społeczny dziecka. Wprowadzenie pracy zdalnej częściowo zmieniło sytuację dotyczącą opieki nad dziećmi.

Na terenie Powiatu działa sześć ośrodków pomocy społecznej: trzy gminne, jeden miejsko – gminny i dwa miejskie realizujące zadania pomocy społecznej i wspierania rodziny dla mieszkańców właściwych terytorialnie jednostek.

Oprócz jednostek wspierających społeczność lokalną działają również organizacje pozarządowe. Na terenie Powiatu funkcjonuje 55 stowarzyszeń, 18 fundacji. Zarówno stowarzyszenia, jak i fundacje zajmują się wsparciem młodzieży, osób niepełnosprawnych, osób zmagających się z uzależnieniami oraz osób starszych. Najliczniejszą grupę stanowią organizacje działające na rzecz społeczności lokalnych obejmując swoim działaniem teren miejsko-gminny Koluszek – 23 stowarzyszenia i 5 fundacji, natomiast najmniej jest w gminie Brójce – 5 stowarzyszeń (www.lodzkiwschodni.pl)

Liczba organizacji pozarządowych dla społeczności lokalnej z roku na rok rośnie, jednak ciągle jest zbyt mała, co nie pozostaje bez wpływu na problemy społeczne jak ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, samotność, wykluczenie społeczne i marginalizacja. Wpływ na powstawanie stowarzyszeń czy fundacji mają zdecydowanie fundusze, które należy pozyskiwać samodzielnie poprzez min. dotacje, zbiórki publiczne, darowizny, 1% podatku. Współpraca pomiędzy gminami a Powiatem oraz rozwój sektora pozarządowego jest najlepszą podstawą do sprawniejszego działania i funkcjonowania systemu pomocy na rzecz potrzebujących.

II Część

Najważniejsze problemy społeczne.

2.1. Pomoc społeczna dla osób zaliczających się do grup ryzyka.

Odpowiedni status materialny i godne warunki życia mieszkańców powiatów powinny być należycie chronione poprzez różnorodne działania podejmowane przez instytucje do tego powołane, dlatego osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej z pomocą przychodzą wyspecjalizowane jednostki dysponujące środkami pomocowymi. Przykładem takich jednostek są:

- 1) regionalne centrum polityki społecznej;
- 2) powiatowe centra pomocy rodzinie;
- 3) ośrodki pomocy społecznej;
- 4) domy pomocy społecznej;
- 5) placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego;
- 6) placówki opiekuńczo – wychowawcze;
- 7) ośrodki adaptacyjno – opiekuńcze;
- 8) ośrodki wsparcia;
- 9) ośrodki interwencji kryzysowej. (www.mpips.gov.pl)

Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) terenowe instytucje polityki społecznej zobowiązane zostały do realizacji zadań, które można podzielić na dwie kategorie: zadania własne – finansowane ze środków własnych jednostki samorządu terytorialnego oraz zadania zlecone – finansowane ze środków budżetu państwa.

Pomoc społeczna jest częścią polityki społecznej państwa, której działania mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, z wykorzystaniem własnych uprawnień, zasobów i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w przezwyciężaniu trudności zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Najważniejsze kwestie społeczne zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, które wymagają wsparcia zarówno państwa, jak i samorządu to przede wszystkim:

1. Ubóstwo.
2. Sieroctwo naturalne i społeczne.
3. Bezdomność.
4. Bezrobocie.
5. Niepełnosprawność.
6. Długotrwała lub ciężka choroba.
7. Przemoc w rodzinie.
8. Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
9. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.
10. Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

11. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.
12. Alkoholizm i narkomania.

2.2. Ubóstwo

Ubóstwo, to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Chociaż nikt nie kwestionuje faktu, że ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym, to dla polityki społecznej podstawowe znaczenie ciągle mają informacje dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego (<https://www.gov.pl/web/rodzina/przeciwdzialanie-ubostwu-w-polsce>).

Działania podejmowane w ramach systemu pomocy społecznej mające na celu ograniczenie zjawiska ubóstwa.

2.2.1) **świadczenia pieniężne** - zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust.1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2.2.2) **świadczenia niepieniężne** - praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie;

2.2.3) **kryteria dochodowe w pomocy społecznej** - zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1358) aktualnie obowiązują następujące kryteria dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej 701,00 zł, dla osoby w rodzinie 528,00 zł.

2.3. Sieroctwo naturalne i społeczne

Definicja sieroctwa ma szeroki zakres znaczeniowy i dlatego coraz częściej występuje podział na sieroctwo naturalne i sieroctwo społeczne.

Sieroctwo naturalne występuje wtedy, gdy oboje rodzice dziecka nie żyją. Sieroctwo społeczne ma miejsce wówczas, gdy dziecko zostaje pozbawione normalnego środowiska rodzinnego, na skutek: alkoholizmu, rozkładu pożycia małżeńskiego, biedy, choroby psychicznej lub fizycznej rodziców, osadzenie w areszcie itd. W niektórych przypadkach zdarza się, że dziecko zamieszkuje z rodzicami i formalnie jest pod ich opieką, ale faktycznie może być pozbawione właściwej opieki ze strony rodziców. Dziecko pozbawione opieki i wychowania oraz pomocy, dziecko skrzywdzone przebywa w pieczy zastępczej. (Okoń W., Nowy słownik pedagogiczny”, Warszawa 2004 r., www.mopr.grudziadz.pl)

Zadanie to, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

W Powiecie Łódzkim Wschodnim w roku 2018 było 134 dzieci spełniających definicję sieroty, w tym tylko 6 dzieci, to sieroty naturalne, 128 dzieci to sieroty społeczne. W 2019 i 2020r. było 174 dzieci spełniających definicję sieroty, w tym tylko 10 dzieci, to sieroty naturalne, 164 dzieci to sieroty społeczne. (dane ze sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie sporządzone dla potrzeb Głównego Urzędu Statystycznego lata 2018 – 2020)

2.4. Bezdomność

Zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Wyróżnia się: bezdomność dobrowolną, będącą wynikiem wyboru takiego właśnie stylu życia, bezdomność spowodowaną przyczynami obiektywnymi, niezależnymi od człowieka, bezdomność będącą wynikiem rozwoju cywilizacyjnego (definicja PWN).

Na terenie Powiatu Łódzkiego Wschodniego nie ma schronisk dla osób bezdomnych, noclegowni, ogrzewalni. W sytuacji kryzysowej po 2 miejsca noclegowe w sezonie zimowym mają zabezpieczone Domy Pomocy Społecznej: w Wiśniowej Górze i w Lisowicach.

2.5 Bezrobocie.

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, oznaczającym brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia (Bańka A. „Bezrobocie”, Poznań 1992). Według stanu na 31 grudnia 2018 r. stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 7,1%. Stopa bezrobocia dla województwa łódzkiego wynosiła 6,1%, dla kraju 6,4%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiecie Łódzkim Wschodnim wynosiła 1984, w tym 49,14% stanowiły kobiety, 50,86% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,57%.

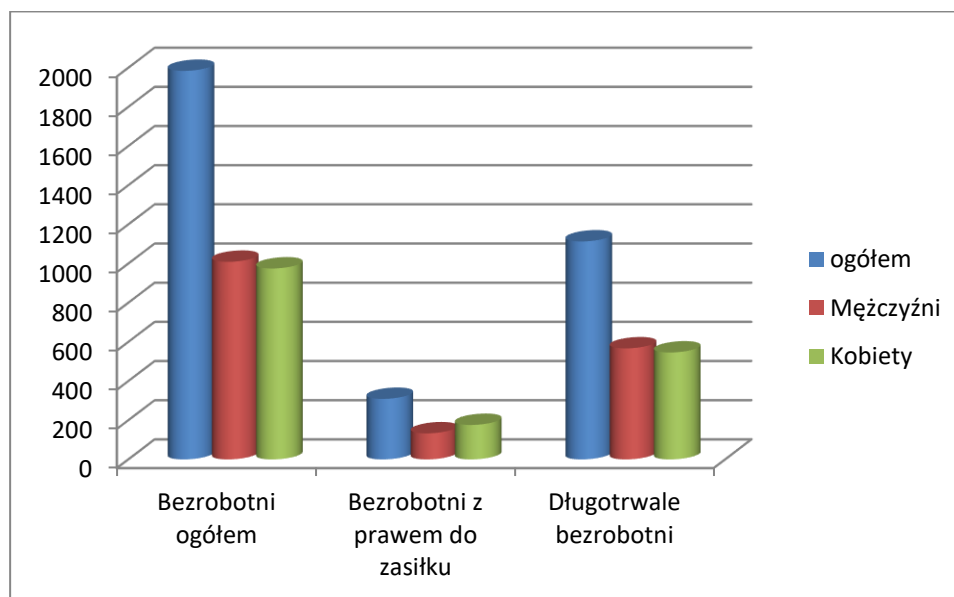
Tabela nr 7: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiecie Łódzkim Wschodnim w roku 2018

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 984	1009	975
Bezrobotni z prawem do zasiłku	309	133	176
Długotrwale bezrobotni	1 113	567	546

Tabela nr 8: Bezrobocie w skali Powiatu, województwa i kraju w 2018r.

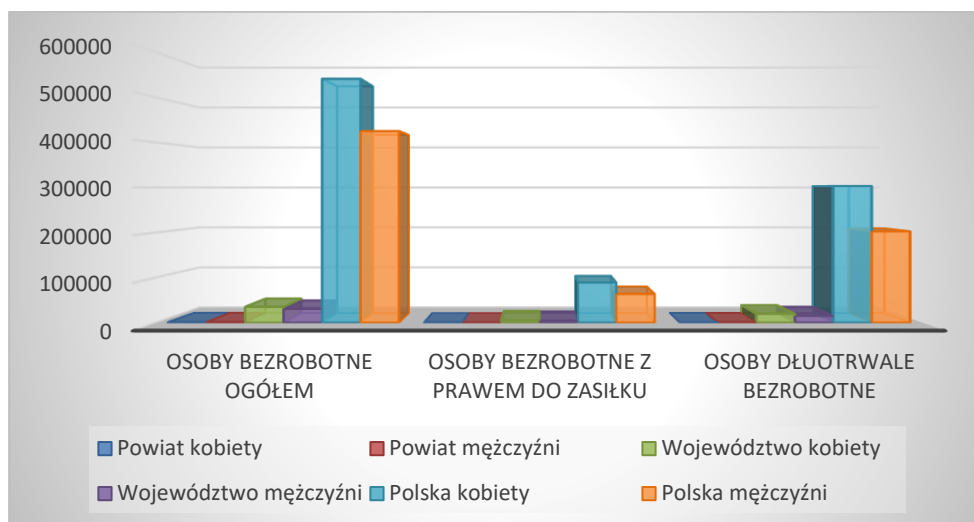
Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	975	1 009	35 220	30 816	540 799	424 847
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	176	133	5 716	4 251	89 081	63 800
Osoby długotrwale bezrobotne	546	567	19 625	15 437	303 067	202 472

Rysunek nr 7 – Wykres przedstawia liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale oraz liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć w roku 2018.

Źródło: Opracowano w oparciu o zasoby pomocy społecznej

Rysunek 8 – Powiat na tle województwa oraz kraju w 2018r.

Źródło: Opracowano w oparciu o zasoby pomocy społecznej

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 6,6%. Stopa bezrobocia dla województwa łódzkiego wynosiła 5,6%, dla kraju 5,3%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiecie Łódzkim Wschodnim wynosiła 1787, w tym 42% stanowiły kobiety, 58% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,33%.

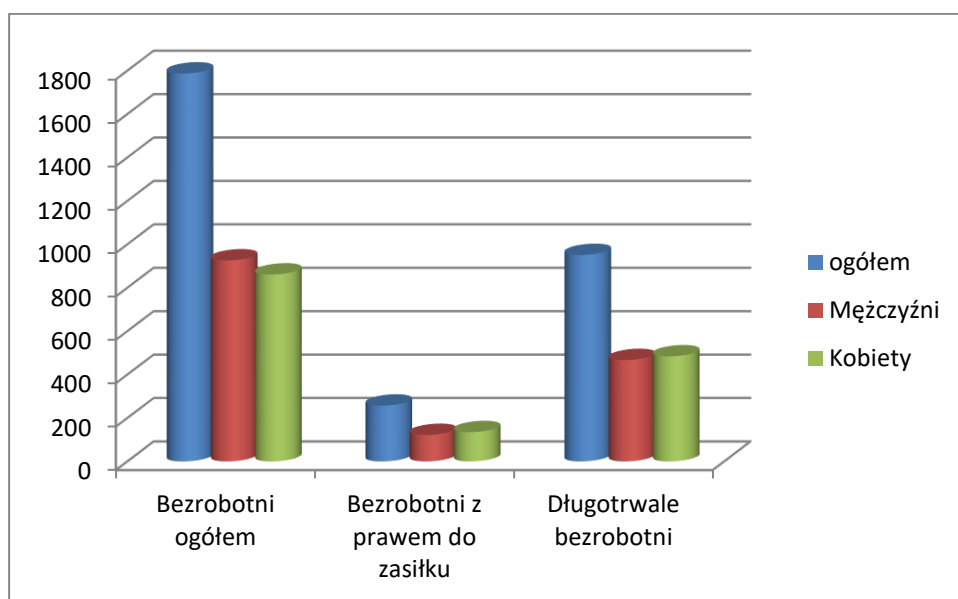
Tabela nr 9: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiecie Łódzkim Wschodnim w roku 2019

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 787	926	861
Bezrobotni z prawem do zasiłku	257	122	135
Długotrwale bezrobotni	951	467	484

Tabela nr 10: Bezrobocie w skali Powiatu, województwa i kraju w 2019r.

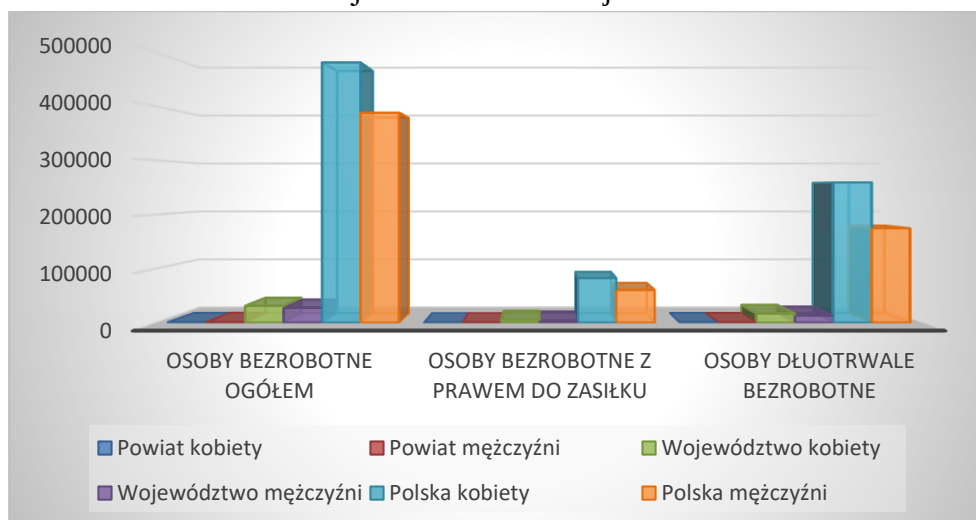
Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	861	926	31 154	27 568	481 023	388 129
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	135	122	5 026	3 724	82 434	60 520
Osoby długotrwale bezrobotne	484	467	16 958	13 428	259 183	174 459

Rysunek nr 9 – Wykres przedstawia liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale oraz liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć w roku 2019.

Źródło: Opracowano w oparciu o zasoby pomocy społecznej

Rysunek 10 – Powiat na tle województwa oraz kraju w 2019r.

Źródło: Opracowano w oparciu o zasoby pomocy społecznej

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 6,8%. Stopa bezrobocia dla województwa łódzkiego wynosiła 5,4%, dla kraju 6,2%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiecie Łódzkim Wschodnim wynosiła 1992, w tym 48,55% stanowiły kobiety, 51,45% mężczyźni.

2.6. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność oznacza trwałą, bądź okresową niezdolność do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym, z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu danej osoby, powodując niezdolność do pracy. (www. pl.wikipedia.org)

W Polsce mamy dwa rodzaje orzecznictwa: dla celów rentowych i pozarentowych. Pierwszy prowadzony jest przez lekarzy orzeczników ZUS, komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego lub komisje lekarskie podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych działających na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Drugi rodzaj orzecznictwa prowadzony jest przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności dla osób dorosłych oraz dzieci do 16 roku życia, działające na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020r. poz. 426 z późn. zm.).

W Powiecie w 2018 r. wśród osób do 16 roku życia, do osób niepełnosprawnych zostały zaliczone 114 osoby (43 K, 71 M); do znacznego stopnia niepełnosprawności 187 osób, umiarkowanego 455 osób, lekkiego 220, łącznie wydano 862 orzeczenia (424 K, 438 M).

W 2019 r. wśród osób do 16 roku życia, do osób niepełnosprawnych zostały zaliczone 122 osoby (45 K, 77 M); do znacznego stopnia niepełnosprawności 238 osoby, umiarkowanego 510 osób, lekkiego 238, łącznie wydano 986 orzeczeń (483 K, 503 M).

Natomiast w 2020 r. wśród osób do 16 roku życia, do osób niepełnosprawnych zostało zaliczonych 117 osób (44 K, 73 M); do znacznego stopnia niepełnosprawności 286 osób, umiarkowanego 406 osób, lekkiego 153, łącznie wydano 845 orzeczeń (437 K, 408 M). Znaczna część osób ubiegających się o niepełnosprawność, bądź stopień niepełnosprawności po otrzymaniu uprawnień korzysta ze świadczeń pomocy społecznej.

2.7. Długotrwała lub ciężka choroba.

Długotrwała lub ciężka choroba to jedna z bardzo częstych, a zarazem trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, mających wpływ na utrzymanie pracy, a tym samym statusu społecznego. Sytuacja osób przewlekle i ciężko chorych jest pogłębiona utrudnieniami związanymi z dostępem do specjalistycznej opieki medycznej, postępującym procesem wykluczenia społecznego rodzin dotkniętych chorobą oraz szczególnie w roku 2020 ogłoszoną pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i związanymi z tym licznymi ograniczeniami.

2.8. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie w świetle zapisu art. 2 ust. 2 znowelizowanej w 2010 roku ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [–], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zostało koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu

Łódzkiego Wschodniego na lata 2017 – 2021 na podstawie uchwały nr 1473/2017 Zarządu Powiatu Łódzkiego Wschodniego z dnia 3 sierpnia 2017 r.

W ramach realizacji programu pomocy osobom w kryzysie w Powiecie Łódzkim Wschodnim działa Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym pomocy udzielają specjaliści: psycholog, prawnik, specjalista pracy socjalnej. W roku 2018 udzielono 183 porady w ramach spotkań ze specjalistami, w tym 135 to porady o charakterze prawnym, 48 porad psychologicznych. W roku 2019 udzielono 177 porad w ramach spotkań ze specjalistami, w tym 138 to porady o charakterze prawnym, 35 porad psychologicznych i 4 konsultacje z pracownikiem socjalnym. W pierwszym kwartale 2020r. udzielono 148 porad w ramach spotkań ze specjalistami, w tym 122 to porady o charakterze prawnym, 15 psychologicznych i 11 konsultacji z pracownikiem socjalnym. Porady prawne dotyczyły przede wszystkim spraw z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego (sprawy rozwodowe, zasądzenia alimentów oraz spadkowe). Z porad tych korzystali zarówno mieszkańcy miasta (93 osoby), jak i wsi (55 osób). Mieszkańcy miasta Łodzi częściej zgłaszają się z prośbą o wsparcie, głównie w charakterze prawnym, ponieważ w/g ich oświadczenia instytucje, do których przynależą terytorialnie ze względu na miejsce zamieszkania, nie odbierają telefonów, nie przyjmują interesantów w okresie pandemii, a tym samym nie mają możliwości uzyskania wsparcia w macierzystych placówkach. W związku z obostrzeniami wynikającymi z ogłoszenia pandemii koronawirusa SARS-Cov-2 porady w znacznej części miały charakter telefoniczny. Porady psychologiczne dotyczą najczęściej zaburzonych relacji rodzinnych i problemów wychowawczych, a także zaburzeń osobowości, nieleczonych nerwic i depresji. Z uwagi na skomplikowany charakter spraw, spotkania często odbywają się wieloetapowo z zachowaniem reżimu sanitarnego.

2.9. Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności.

2.9.1. Ochrona macierzyństwa.

Według Encyklopedii PWN ochrona macierzyństwa została zdefiniowana jako „całokształt szczególnych uprawnień, które przysługują pracującej kobiecie w okresie ciąży, porodu i wychowania małego dziecka”.

Według T. Liszcz w książce pt.: „Prawo pracy a macierzyństwo i rodzina” autorka stwierdza, iż rodzina stanowi fundament nie tylko dla członków rodziny, ale także dla organizacji i wspólnot.

Rzeczpospolita Polska w artykule 71 ust. 1 Konstytucji z dnia 2 kwietnia 1997r. zobowiązała się do uwzględnienia dobra rodziny w polityce społecznej i gospodarczej, dlatego też państwo ze swojej strony powinno tworzyć odpowiednie warunki prawne, ekonomiczne, społeczne, by zachęcić młodych ludzi do zakładania rodzin, umożliwiając im pogodzenie życia rodzinnego z pracą zawodową i życiem społecznym.

W związku z realizacją ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1329) do realizacji zadań programu pn. „Za życiem” Powiat Łódzki Wschodni wyznaczył Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Koluszkach, który pełni funkcję wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego, wspomagającego wczesny rozwój dziecka i jego rodzinę. Powiat zgodnie z podpisanym porozumieniem w dniu 01 grudnia 2017 r. z Ministerstwem

Edukacji Narodowej (Porozumienie Nr MEN/2017/DKWI/1822 o przekazaniu dotacji celowej) otrzymał na ten cel na lata 2017 – 2021 dotację celową w łącznej wysokości 254 760,00 zł.

Zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju prowadzone są w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Koluszkach. Zatrudnieni tam specjaliści pracują z dziećmi od chwili wykrycia niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia.

2.9.2. Ochrona wielodzietności.

Według prawa polskiego za rodzinę wielodzietną uważa się rodzinę posiadającą minimum 3 dzieci. W całej Polsce żyje obecnie około 630 tys. rodzin wielodzietnych (w którym jest prawie 3,5 mln osób), czyli takich, które wychowują co najmniej troje dzieci. Z opublikowanego w 2016 r. przez Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus” raportu „Wielodzietni w Polsce” wynika, że największy ich odsetek zamieszkuje wschodnią ścianę Polski. Średnio w takich rodzinach wychowuje się czworo potomstwa. W co czwartym gospodarstwie domowym mieszkają dzieci z poprzednich związków, a co dziesiąta rodzina żyje w nieformalnym związku. Przynajmniej jedno z rodziców samo ma liczne rodzeństwo – szczególnie na wsi (ponad 90%), ale też w miastach, gdzie tylko jedna czwarta badanych nie miała wcześniej styczności z taką sytuacją w rodzinie. Związek „Trzy Plus” wyliczył, że dochody połowy rodzin wielodzietnych w Polsce nie pozwalają na zaspokojenie bieżących potrzeb, natomiast 58% osiąga dochód nieprzekraczający kwoty 3 tys. zł netto. (<https://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/1447080,zycie-rodzin-wielodzietnych-w-polsce.html>)

Obecnie prawo wspiera rodziny Programem „Rodzina 500+”, który jest głównym instrumentem polityki rodzinnej realizującym trzy główne cele: poprawę sytuacji demograficznej, redukcję ubóstwa wśród najmłodszych, inwestycję w rodzinę. Program „Rodzina 500+” jest najbardziej znaczącą i realnie odczuwalną pomocą finansową ze strony państwa dla rodzin wychowujących dzieci. W ramach programu „Rodzina 500+” rodzinom przysługuje świadczenie wychowawcze w wysokości 500,00 zł na dziecko do ukończenia 18 roku życia. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę. Rozszerzona formuła Programu pozwala na poprawę jakości życia wszystkich polskich rodzin mających dzieci na utrzymaniu i stanowi dopełnienie kompleksowej polityki państwa wobec rodzin. Obowiązujące od 1 lipca 2019 r. znowelizowane przepisy ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadziły również zmiany w okresie ustalania prawa do świadczenia wychowawczego. Trwający obecnie – od 1 lipca 2019 r. okres świadczeniowy 2019/2021, na który ustalone jest prawo do świadczenia wychowawczego został wydłużony do dnia 31 maja 2021 r.

Kolejnym z pozytywnych działań prorodzinnych, wspierających rodziny wielodzietne w Polsce jest wprowadzenie przez gminy Karty Dużych Rodzin, mającej na celu:

- 1) przekroczenie bariery dwojga dzieci w rodzinie;
- 2) ułatwienie dużym rodzinom dostępności do dóbr kultury, sportu, rekreacji oraz do usług i towarów oferowanych przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury;
- 3) upowszechnianie pozytywnego wizerunku dużej rodziny;

4) zwiększenie szans rozwoju dla dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach wielodzietnych 3+.

W województwie łódzkim wydawaniem Kart Dużej Rodziny zajmuje się Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi. W roku 2018 – 509 rodzin wielodzietnych złożyło wnioski o wydanie Kart. Na podstawie złożonych wniosków wydano 2.439 Kart, w tym:

- 416 rodzin z 3 dzieci,
- 52 rodziny z 4 dzieci,
- 7 rodzin z 5 dzieci,
- 5 rodzin z 6 dzieci,
- 1 rodzina z 8 dzieci,

w tym: 5 rodzin zastępczych i 133 wnioski o przedłużenie Kart.

W roku 2019 – 506 rodzin wielodzietnych złożyło wnioski o wydanie Kart. Na podstawie złożonych wniosków wydano 2.490 Kart, w tym:

- 418 rodzin z 3 dzieci,
- 51 rodzin z 4 dzieci,
- 10 rodzin z 5 dzieci,
- 4 rodziny z 6 dzieci,
- 1 rodzina z 9 dzieci,

w tym: 9 rodzin zastępczych, 1 rodzinny dom dziecka i 124 wnioski o przedłużenie Kart.

W 2020 roku 251 rodzin wielodzietnych złożyło wnioski o wydanie Kart. Na podstawie złożonych wniosków wydano 953 Karty, w tym:

- 154 rodzin z 3 dzieci,
- 18 rodzin z 4 dzieci,
- 4 rodzin z 5 dzieci,
- 2 rodzin z 6 dzieci,
- 60 rodziców, którzy mieli na utrzymaniu łącznie, co najmniej troje dzieci i 61 wniosków o przedłużenie Kart.

Źródło: <https://www.rcpslodz.pl/index.php/dziecko-i-rodzina/wojewodzka-karta-rodzin-wielodzietnych/statystyka>

2.10. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzina jest pierwszą, a zarazem podstawową komórką społeczną, służącą do zaspokojenia potrzeb społecznych, psychicznych i emocjonalnych członków rodziny. Jest także pierwszym środowiskiem wychowawczym dziecka, na które ma wpływ m.in:

- 1) struktura rodziny;
- 2) atmosfera wychowawcza w domu;
- 3) poziom wykształcenia rodziców;
- 4) sytuacja materialna i zdrowotna jej członków. (www.trzebownisko.pl)

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych może wynikać z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego i odzwierciedlać się w trudnościach w wypełnieniu ról społecznych zarówno przez rodziców, jak i dzieci, co z kolei przejawia się złym

funkcjonowaniem rodziny. Dotyczy to m.in.: problemów wychowawczych, łamania obyczajów i norm społecznych czy agresywnego zachowania i przemocy. (www.trzebnisko.pl)

2.11. Przystosowanie do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Izolacja więzienna, to krótszy bądź dłuższy stan przejściowy. Normą dla każdego człowieka jest funkcjonowanie w środowisku otwartym i pełnienie ról społecznych. Więzienie jest systemem sztucznie zamkniętym, które ma zresocjalizować więźnia, tak by po opuszczeniu zakładu karnego, czyli odzyskaniu zdolności do prospołecznego funkcjonowania, nie powrócił do przestępstwa.

Procesowi przystosowania do nowych warunków życia poza zakładem karnym towarzyszy m.in. brak akceptacji społecznej i związane z tym trudności w odzyskaniu samodzielności. Bariery ujawniają się np. przy poszukiwaniu pracy, w kontaktach z urzędami, jak i w środowiskach towarzyskich, którym towarzyszy jawna niechęć. Dodatkowo dochodzą obawy najbliższych, dotyczące niewiadomej przyszłości. W takiej sytuacji skazany ma prawo skorzystać z pomocy instytucji wspierającej w przystosowaniu i radzeniu sobie z problemami napotkanymi w codziennym życiu. (www.irss.pl). Brak jest danych statystycznych szacujących ilość osób opuszczających zakłady karne z terenu Powiatu.

2.12. Alkoholizm i narkomania.

Alkoholizm, to zaburzenie polegające na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Problem ten dotyczy nie tylko jednostki, ale także rodziny. (Woronowicz B. T., „Alkoholizm, jako choroba”, Warszawa, 1995).

Pojęcie narkomania w ustawie z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomanii w art. 6 pkt 5 zostało zdefiniowane, jako „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku, czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”.

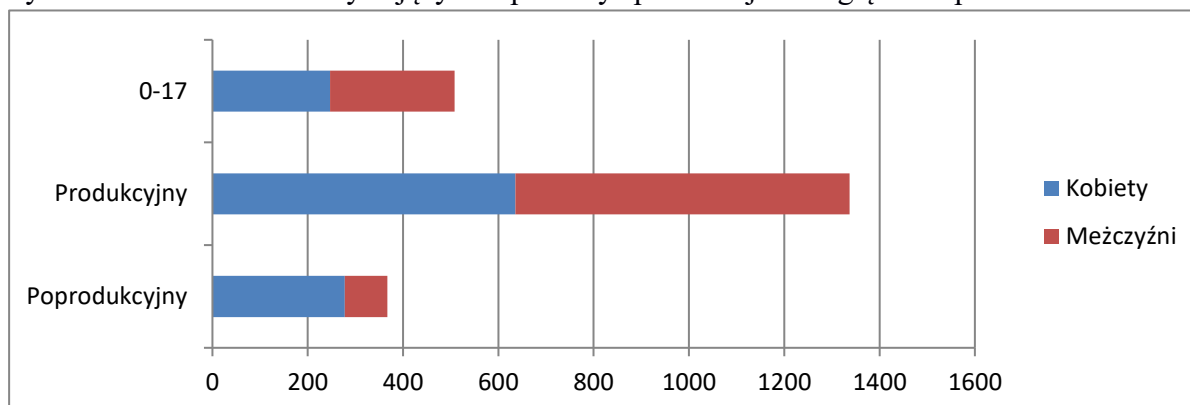
2.13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Miejsko – gminne, miejskie oraz gminne ośrodki pomocy społecznej w roku 2018 objęły wsparciem łącznie 2212 osób (1161 K, 1051 M).

Tabela 11: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2018r.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	508	247	261
Produkcyjny	1337	636	701
Poprodukcyjny	367	278	89

Rysunek 11 – Podział korzystających z pomocy społecznej ze względu na płeć i wiek w 2018r.

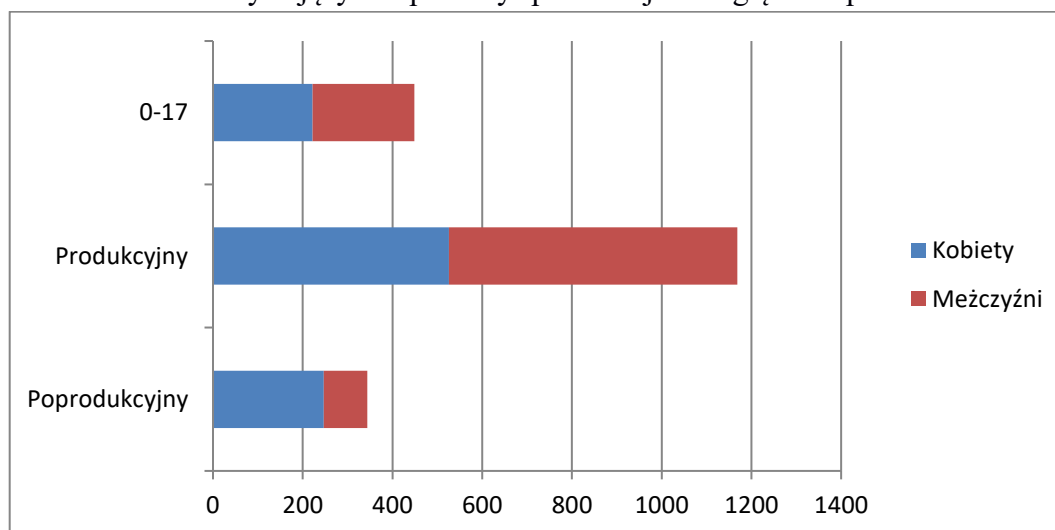

Miejsko – gminne, miejskie oraz gminne ośrodki pomocy społecznej w roku 2019 objęły wsparciem łącznie 1989 osób (1022 K, 967 M).

Tabela 12: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2019 r.³

Grupa	Ogółem	Kobiety	Meżczyźni
0-17	449	222	227
Produkcyjny	1 169	526	643
Poprodukcyjny	371	274	97

Rysunek 12 – Podział korzystających z pomocy społecznej ze względu na płeć i wiek w 2019 r.⁴

³ Aktualnie brak danych za rok 2020.

⁴ j.w.

III Część

Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

3.1. Opis działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, której utworzenie i utrzymywanie należy do zadań realizowanych przez powiat. Decyzja o utworzeniu centrum leży w kompetencji organu stanowiącego powiatu. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Łódzkim Wschodnim (zwane dalej Centrum) zostało powołane na mocy Uchwały Nr 17/99 Rady Powiatu Łódzkiego Wschodniego z dnia 11 stycznia 1999r. Jest samodzielną jednostką organizacyjno – budżetową, podporządkowaną Zarządowi Powiatu, do której należą:

- 1) zadania własne powiatu o charakterze ponadgminnym w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej czy wspierania osób niepełnosprawnych;
- 2) zadania zlecone powiatowi z zakresu administracji rządowej;
- 3) praca socjalna rozumiana, jako działalność zawodowa, ukierunkowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;
- 4) prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej (przez zaspokojenie potrzeb socjalnych, oświatowych, kulturowych ludności).

W Centrum funkcjonują zespoły do spraw:

- 1) obsługi osób niepełnosprawnych i spraw organizacyjnych;
- 2) świadczeń i pomocy instytucjonalnej;
- 3) pieczy zastępczej;
- 4) finansowo – księgowy.

Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie opiera się na trzech głównych blokach tematycznych:

- 1) pomocy społecznej;
- 2) pieczy zastępczej;
- 3) pozostałych zadaniach w zakresie polityki społecznej.

3.1.1. Pomoc społeczna.

Starosta przy pomocy Centrum realizuje zadania na podstawie art. 112 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej sprawując nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz domów pomocy społecznej i jednostek interwencji kryzysowej. W oparciu o ust. 12 tego samego artykułu dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składa Radzie Powiatu Łódzkiego Wschodniego corocznie sprawozdanie z działalności Centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Rada Powiatu na podstawie przedstawionego wykazu potrzeb opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

Tabela nr 13: Domy Pomocy Społecznej na terenie PŁW w latach 2018 – 2020

DPS	Prowadzone przez PŁW		Prowadzone na zlecenie PŁW do końca 2018 r.
<i>Rodzaj</i>	<i>Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie</i>	<i>Dla osób przewlekle psychicznie chorych</i>	<i>Dla osób starszych i dla osób przewlekle somatycznie chorych</i>
2018	Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach	Dom Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze	Dom Pomocy Społecznej Stowarzyszenia Serc Jezusa i Maryi w Koluszkach ⁵
2019	Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach	Dom Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze	x
2020	Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach	Dom Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Na terenie Powiatu funkcjonują dwa publiczne domy pomocy społecznej:

1) w Lisowicach – dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach dla osób niepełnosprawnych intelektualnie posiada 59 miejsc statutowych.

---

⁵ Z dniem 31 grudnia 2018r. upłynął termin obowiązywania umowy nr 2/DPS/2014 o wsparcie realizacji zadania publicznego pn. „Organizacja całodobowej opieki nad osobami w podeszłym wieku oraz osobami przewlekle somatycznie chorymi w formie domu pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym” zawartej ze Stowarzyszeniem Serc Jezusa i Maryi w Koluszkach prowadzącym Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle somatycznie chorych w Koluszkach. Zatem z dniem 01 stycznia 2019r. domy prowadzone przez Stowarzyszenie Serc Jezusa i Maryi w Koluszkach, zgodnie z decyzją Wojewody Łódzkiego nr 9014/2/3/08 z dnia 24 listopada 2008r., nie będą prowadzone na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. placówka spełniała standardy zgodnie z obowiązującymi przepisami i posiada wpis stały Wojewody Łódzkiego z dnia 14 marca 2011 r. nr PS.III.9013/27/2011.

2) w Wiśniowej Górze – dla przewlekle psychicznie chorych.

Dom Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze dla osób przewlekle psychicznie chorych posiada 133 miejsca statutowe.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. placówka spełniała standardy zgodnie z obowiązującymi przepisami i posiada wpis stały Wojewody Łódzkiego z dnia 10 listopada 2011 r. znak: PS-III.90.13/23/2010.2011.

3) Dzienny Dom Pomocy – prowadzony jest w ramach projektu CUŚ „WISIENKA – CD” (jako kontynuacja wsparcia z projektu realizowanego w poprzednich latach pod nazwą CUS „WISIENKA”). DDP przeznaczony jest dla 30 osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych z wyłączeniem osób chorych psychicznie i osób leżących. Dotychczasowe działanie DDP wskazuje, że uczestnicy często wymagają wsparcia we wszystkich czynnościach dnia codziennego. Uczestnicy DDP mogą korzystać ze wsparcia fizjoterapeuty, pielęgniarki, psychologa, terapeuty zajęciowego, pedagoga i opiekunek.

DDP czynny jest w godzinach od 8⁰⁰ do 17⁰⁰ od poniedziałku do piątku.

Tabela nr 14: Struktura mieszkańców umieszczonych w DPS w latach 2018 – 2020

	2018			2019			2020		
	nowe zasady	„stare zasady”	ogółem	nowe zasady	„stare zasady”	ogółem	nowe zasady	„stare zasady”	ogółem
DPS w Koluszkach	3	x	3	x	x	x	x	x	x
DPS w Wiśniowej Górze	91	43	134	96	40	136	95	33	128
DPS w Lisowicach	29	30	59	34	28	62	35	25	60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Tabela nr 15: Środki finansowe przeznaczone na DPS w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
DPS w Lisowicach	2 558 088,15 zł	2 797 828,09 zł	3 598 715,07 zł
DPS w Wiśniowej Górze	5 816 381,58 zł	6 423 885,41 zł	7 952 537,69 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Dom Pomocy Społecznej Serc Jezusa i Maryi w Koluszkach w roku 2018 nie był dotowany przez Wojewodę i Powiat, gdyż wśród mieszkańców nie było osób umieszczonych wg. tzw. „starych zasad”.

Tabela nr 16: Środki finansowe przeznaczone na działalność DDP w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Wydatki bieżące	852 550,93 zł	970 196,59 zł	731 633,20 zł
Wydatki majątkowe	1 836 825,56 zł	4990,00 zł	178 504,53 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Przebudowa pawilonu administracyjno-mieszkalnego w Wiśniowej Górze rozpoczęła się i zakończyła w roku 2018, natomiast działalność DDP rozpoczęła się w roku 2019.

W Powiecie Łódzkim Wschodnim działa **Punkt Interwencji Kryzysowej** z siedzibą w Łodzi. Punkt Interwencji Kryzysowej jest czynny dwa razy w tygodniu. Specjaliści dyżurujący w punkcie, to m.in.:

- 1) psycholog;
- 2) prawnik;
- 3) pracownik socjalny.

Tabela nr 17: Punkt Interwencji Kryzysowej w latach 2018 – 2020

Ilość porad udzielonych w PIK	
2018	183
2019	177
2020	148

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Najwięcej porad udzielanych w ramach PIK ma charakter prawny.

W roku 2020 z uwagi na obostrzenia związane z epidemią SARS-CoV-2 porady udzielane były głównie telefonicznie.

3.1.2. Struktura organizacyjna Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie na dzień 31 grudnia 2020 r. było zatrudnionych, łącznie z dyrektorem jednostki, 36 pracowników (7 osób zatrudnionych było w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności i 8 osób było zatrudnionych w Dziennym Domu Pomocy). Każdy z pracowników zatrudnionych posiadał, wymagane prawem, kwalifikacje do zajmowanego stanowiska.

Centrum kieruje dyrektor przy pomocy głównej księgowej (w zakresie spraw finansowych) oraz starszego specjalisty pracy socjalnej (w zakresie spraw merytorycznych).

Tabela nr 18: Struktura zatrudnienia w PCPR w latach 2018 – 2020

LATA	2018	2019	2020
Stanowisko	Liczba etatów	Liczba etatów	Liczba etatów
I. ZESPÓŁ FINANSOWO - KSIĘGOWY			
główna księgowa	1	1	1
starszy inspektor	1	1	1
inspektor ds. kadrowo – płacowych	1	1	1
inspektor	x	1	1
II. ZESPÓŁ DS. ŚWIADCZEŃ I POMOCY INSTYTUCJONALNEJ ORAZ DS. PIELICZY ZASTĘPCZEJ			
starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator zespołu	1	1	1
starszy specjalista pracy socjalnej	1	1	1
koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	3 (5 osób)	3,5 (7 osób)	4,5 (8 osób)
starszy pracownik socjalny	x	1	1
pracownik socjalny	3	1	1
aspirant pracy socjalnej	1	x	x
psycholog ⁶	x	0,6	0,6
III. ZESPÓŁ DS. OBSŁUGI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SPRAW ORGANIZACYJNYCH			
specjalista pracy socjalnej realizujący zadania z zakresu rehabilitacji społecznej	1	1	1
aspirant pracy socjalnej	1	1	1
kierowca	2	1	1
specjalista pracy socjalnej	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

⁶ W latach 2018 – 2020 dodatkowo został zatrudniony psycholog pracujący w ramach umowy zlecenia.

3.1.3. Piecza zastępcza.

Od dnia 1 stycznia 2012 r. zgodnie z art. 182 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie pełni rolę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast na podstawie art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator przedstawia Staroście i Radzie Powiatu Łódzkiego Wschodniego całoroczne sprawozdanie z efektów pracy. Również w oparciu art. 182 ust. 5 ustawy dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składa Zarządowi Powiatu całoroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Bezpośrednim realizatorem zadań związanych z organizacją zastępczych form opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki i wychowania ze strony rodziców biologicznych jest – powołany przez dyrektora PCPR – zespół do spraw pieczy zastępczej.

Przed rozpoczęciem pracy z rodzinami sprawującymi rodzinną pieczę zastępczą, zostały opracowane wzory dokumentów, którymi posługują się pracownicy merytoryczni bezpośrednio współpracujący z rodzinami zastępczymi. Zaproponowana dokumentacja uwzględnia przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- 1) karta rodziny zastępczej;
- 2) karta dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej;
- 3) ewidencja kontaktów z rodziną;
- 4) karta pracy z rodziną;
- 5) ocena sytuacji dziecka;
- 6) ocena rodziny zastępczej;
- 7) plan pomocy dziecku;
- 8) informacje o rodzinie biologicznej dziecka.

Do zadań zespołu ds. pieczy zastępczej należały:

- 1) *Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka.*

W ostatnich latach zauważono wzrost zainteresowania ideą rodzicielstwa zastępczego, jednak nie wszystkie osoby zgłaszające chęć pełnienia funkcji rodziny zastępczej spełniają wymogi stawiane kandydatom.

Rodzicielstwo zastępcze propagowane jest w Powiecie Łódzkim Wschodnim za pomocą ośrodków pomocy społecznej, mediów społecznościowych oraz parafii mieszczących się na terenie powiatu.

Tabela nr 19: Struktura rodzin zastępczych na terenie PŁW w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Rodziny spokrewnione	55	57	62
Rodziny niezawodowe	35	33	40
Rodziny zawodowe	10	10	10
Rodzinne domy dziecka	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Na podstawie danych wykazanych w powyższej tabeli zauważyć można wzrost liczby rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych w ostatnich latach. Brak jest jednak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej lub pogotowia rodzinnego, a takie formy pieczy zastępczej stanowią najpilniejszą potrzebę powiatu.

Na terenie Powiatu funkcjonują dwie zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. W tych rodzinach umieszczane są dzieci z interwencji (policji, pracowników socjalnych, kuratora) oraz takie, których odebranie z rodziny biologicznej zlecił sąd w trybie natychmiastowym. Osoby prowadzące pogotowia rodzinne wraz z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i Organizatorem prowadzą sprawę wychowanków, w taki sposób żeby mogły one jak najszybciej wrócić do rodziny naturalnej, znaleźć rodzinę zastępczą tzw. docelową lub rodzinę adopcyjną. Sprawa każdego wychowanka jest rozpatrywana indywidualnie, biorąc pod uwagę przede wszystkim dobro dziecka.

Tabela nr 20: Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie PŁW w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Rodziny zastępcze spokrewnione	78	80	84
Rodziny zastępcze niezawodowe	45	39	49
Rodziny zastępcze zawodowe	25	26	26
Rodzinne domy dziecka	16	21	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

W ostatnich latach zwiększyła się liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych. W ciągu 2020 roku znacznie wzrosła liczba dzieci umieszczanych w rodzinach niezawodowych.

Zwiększyła się również liczba dzieci przebywających w rodzinnych domach dziecka.

Tabela nr 21: Dzieci z PLW umieszczone w pieczy zastępczej poza powiatem w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Rodziny zastępcze	17	18	19
Instytucjonalna piecza zastępcza	5	4	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Priorytetem zespołu ds. pieczy zastępczej jest poszukiwanie miejsca dla dzieci pozbawionych opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, ponieważ taka forma pieczy zastępczej korzystnie wpływa na rozwój wychowanków. Zdarzają się jednak sytuacje, w których umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej jest niemożliwe, ponieważ na przykład wymaga ono stałej specjalistycznej opieki lub zagrażać może ono innym podopiecznym rodziny (demoralizacja, choroby psychiczne).

2) Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydawanie zaświadczeń zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia i opinię.

W ostatnich latach propagowana była idea rodzicielstwa zastępczego (poprzez plakaty i ogłoszenia, a także bezpośrednie spotkania z kandydatami). Efektem tych działań było zwiększone zainteresowanie pieczą zastępczą przez mieszkańców Powiatu.

Tabela nr 22: Liczba kandydatów na rodziny zastępcze w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba kandydatów	5	7	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Jak wspomniano wyżej, zauważalny jest wzrost zainteresowania ideą pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łódzkiego Wschodniego. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej muszą spełniać wymogi wskazane w art. 42 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kandydaci weryfikowani są przez przedstawiciela Organizatora na podstawie przedstawionej dokumentacji, wywiadu oraz po zapoznaniu się z sytuacją materialną i mieszkaniową. Konieczne jest również uzyskanie pozytywnej opinii psychologicznej (Organizator kieruje kandydatów na badanie psychologiczne). Osoby, które spełniają niezbędne wymagania uzyskują wstępną akceptację na szkolenie, o którym mowa w art. 43 ww. ustawy.

3) *Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.*

Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze prowadzone są cyklicznie przez trenerów z Ośrodka Rodzin Zastępczych TRAD „Szansa” w Łodzi zgodnie z umowami, zawartymi na podstawie art. 43 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pomiędzy PCPR a Oddziałem Terenowym TRAD w Łodzi.

Tabela nr 23: Kandydaci przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba utworzonych rodzin	3	2	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Na szkolenie kierowane są osoby chętne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Kandydaci na spokrewnione rodziny zastępcze nie muszą odbywać szkolenia.

Liczba utworzonych rodzin zastępczych nie jest równa liczbie osób uczestniczących w szkoleniu, ponieważ Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego wymaga, aby dwie osoby (w przypadku małżeństw) uczestniczyły w szkoleniu. Daje to pewność uzyskania odpowiednich kompetencji przez oboje małżonków.

4) *Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji z uwzględnieniem potrzeb szkoleniowych rodzin.*

Tabela nr 24: Liczba oraz tematyka szkoleń dla rodzin zastępczych w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba szkoleń	1	1	0 ⁷
Tematyka szkoleń	<i>Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu</i>	<i>Problematyka FASD</i>	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

⁷ Z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r. nie odbyły się szkolenia podnoszące kwalifikację dla rodzin zastępczych.

Organizator zleca przeprowadzenie szkoleń o wybranej tematyce Ośrodkowi Rodzin Zastępczych „Szansa” w Łodzi.

- 5) *Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.*

Nie zostały utworzone oficjalne grupy wsparcia, lecz wiele rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu miało okazję poznać się na różnego rodzaju wyjazdach, szkoleniach organizowanych przez Centrum. Część rodzin mieszkających w niedalekiej odległości od siebie chętnie kontaktuje się ze sobą wymieniając doświadczenia i oferując pomoc.

W ostatnich trzech latach ze wsparcia rodziny pomocowej skorzystała 1 rodzina zastępcza niezawodowa (1 dziecko) w roku 2018.

- 6) *Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.*

Rodziny zastępcze nie zgłaszają potrzeby organizowania pomocy wolontariuszy. Natomiast chętnie korzystają z pomocy specjalistów.

- 7) *Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami rodzinnymi, kuratorami sądowymi, szkołami, przedszkolami, poradniami pedagogiczno – psychologicznymi.*

W celu zapewnienia właściwej opieki dzieciom pozbawionym opieki i wychowania rodziców biologicznych Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Łódzkim Wschodnim systematycznie współpracuje ze środowiskiem lokalnym.

Współpraca ta dotyczy najczęściej:

- a) diagnozowania sytuacji rodzin biologicznych, w których często występują problemy z alkoholem, bezrobocie, przemoc, problemy wychowawcze, niewydolność wychowawcza.

W przypadku braku możliwości skutecznej pomocy ze strony asystentów rodzin, występowano z wnioskiem o pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych.

Tabela nr 25: Liczba złożonych wniosków o pozbawienie rodziców biologicznych władzy rodzicielskiej w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba wniosków	6	2	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Współpraca z sądami dotyczyła przekazywania sądom informacji o sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, określenia zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej, bądź wskazania możliwości powrotu do rodziny biologicznej oraz przygotowywania opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą.

Tabela nr 26: Opinie dotyczące rodzin zastępczych oraz wychowanków sporządzane na potrzeby sądów w latach 2018 – 2020

	2018		2019		2020	
Liczba opinii dot. sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Ilość opinii ogółem	Ilość opinii o zasadności dalszego pobytu w pieczy	Ilość opinii ogółem	Ilość opinii o zasadności dalszego pobytu w pieczy	Ilość opinii ogółem	Ilość opinii o zasadności dalszego pobytu w pieczy
	287	275	277	269	282	275
Liczba opinii o kandydatach na rodziny zastępcze	12 rodzin		3 rodziny		14 rodzin	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

- b) podejmowania działań na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin naturalnych i ewentualnego powrotu dzieci do domu rodzinnego;

W tym zakresie największą rolę pełnić powinni asystenci rodzinni (pracownicy socjalni) w gminach. Ośrodki pomocy społecznej informują o trudnej sytuacji rodzin biologicznych najczęściej wtedy, kiedy jedyną formą pomocy dla dzieci jest konieczność zorganizowania opieki zastępczej. W takich przypadkach dzieci trafiają zwykle do pogotowia rodzinnego, a następnie sąd rodzinny wydaje postanowienie w sprawie dalszej opieki nad nimi.

Tabela nr 27: Liczba rodziców biologicznych zainteresowanych odzyskaniem opieki nad dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba rodziców biologicznych zainteresowanych odzyskaniem opieki nad dziećmi	5	15	18
Liczba wniosków o powrót dziecka pod opiekę rodziny naturalnej	0	3	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

Rodzice biologiczni, którzy deklarują chęć powrotu dzieci pod ich opiekę rzadko składają do sądu właściwego odpowiedni wniosek. Zazwyczaj wynika to z braku zmiany ich sytuacji życiowej, braku podjęcia stosownego leczenia i niewypełniania postawionych sobie celów.

- c) umożliwiania rodzinom biologicznym kontaktu z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej;

Większość rodzin naturalnych miało możliwość kontaktu z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. W sporadycznych przypadkach kontakt został ograniczony z uwagi na dobro dziecka, taka decyzja podejmowana jest w indywidualnych przypadkach po konsultacji z psychologiem.

Kontakt odbywa się osobiście w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej, w siedzibie PCPR lub telefonicznie. W roku 2020 z uwagi na epidemię koronawirusa SARS-CoV-2 i wdrożone ograniczenia, rodziny biologiczne kontaktowały się z dziećmi głównie telefonicznie.

Rodziny biologiczne mają możliwość złożenia do sądu wniosku o urlopowanie dziecka na weekendy i święta lub w wskazanym terminie.

Tabela nr 28: Kontakty rodziny biologicznej z dziećmi w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba rodzin biologicznych utrzymujących kontakt z dziećmi	60	98	90
Liczba rodzin biologicznych mających zgodę sądu na urlopowanie dzieci	10	8	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

- d) poprawy sytuacji szkolnej dzieci – w tym zakresie podejmowano współpracę ze szkołami uzyskując informacje o zachowaniu dziecka i postępach w nauce, a także wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców zastępczych;

Według opinii dyrektorów bądź pedagogów szkolnych dzieci z rodzin zastępczych funkcjonują w szkołach na przeciętnym poziomie. Zdarza się jednak, że mają trudności w nauce, wynikające głównie z zaniedbań środowiskowych, a czasami z deficytów rozwojowych. Występują także problemy wychowawcze. Poza nielicznymi przypadkami współpraca rodzin zastępczych i koordynatorów pieczy zastępczej ze szkołami układa się pozytywnie.

- e) wyrównywania deficytów rozwojowych dzieci i likwidowania zaburzeń zachowania wychowanków;

Każdemu dziecku, które umieszczone zostało w pieczy zastępczej sporządzana jest diagnoza psychofizyczna, w celu wskazania kierunku dalszej pracy z dzieckiem. Podopiecznym wymagającym wsparcia specjalistów zapewniana jest pomoc psychologa współpracującego z Centrum. Jeśli dziecko wymaga terapii lub innego specjalistycznego wsparcia, to zadaniem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest wskazanie odpowiedniego miejsca.

Tabela nr 29: Liczba dzieci wymagających specjalistycznej pomocy w wyrównywaniu deficytów rozwojowych i likwidowaniu zaburzeń zachowania w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba przypadków	71	53	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

8) Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

Pomoc prawna oferowana jest zarówno rodzicom zastępczym, jak również wychowankom pieczy zastępczej. Wsparcie zapewniane jest w ramach osobistych, czy telefonicznych konsultacji z prawnikiem, jak również w postaci pomocy w sporządzeniu wniosku lub pisma do sądu, bądź w nawiązaniu kontaktu z sądem właściwym.

9) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Oceny sytuacji dziecka dokonuje się w czasie specjalnie zwoływanych (co pół roku lub co 3 miesiące w przypadku dzieci do 3 r.ż.) posiedzeń, na które zapraszane są wszystkie osoby pracujące z dzieckiem i rodziną zarówno zastępczą, jak i biologiczną.

Celem zespołu jest zapoznanie się z aktualną sytuacją rodziny biologicznej i stwierdzenie, czy dziecko ma szansę powrotu pod opiekę rodziny naturalnej.

Tabela nr 30: Ilość posiedzeń oraz ocen sytuacji dzieci dokonanych w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń	22	25	26
Liczba ocen	275	277	282

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

10) Dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Każda rodzina zastępcza poddawana jest ocenie Organizatora pod kątem jakości pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi i predyspozycji do dalszego pełnienia powierzonych funkcji.

Tabela nr 31: Ilość dokonanych ocen rodzin zastępczych w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Ilość ocen ogółem	29	47	26
Ilość ocen pozytywnych	29	46	25
Ilość ocen negatywnych	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020.

11) *Wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.*

Tabela nr 32: Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem psychologiczno - pedagogicznym	62	29	29
Liczba skierowań na terapię psychologiczną dla wychowanków	7	6	6
Liczba rodzin systematycznie wspomaganych wizytami psychologa	29	21	30
Liczba dokonanych diagnoz dzieci	22	11	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

12) *Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącemu rodzinny domy dziecka poradnictwa, które ma na celu wzmocnienie kompetencji i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.*

Okazją do wzmacniania kompetencji zawodowych i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu są kontakty pracowników merytorycznych PCPR z rodzinami (odwiedzanie rodzin w domach, zapraszanie rodzin z dziećmi do siedziby Centrum). W roku 2020 z powodu panującego stanu epidemii spotkania osobiste czasowo zostały zawieszone, a następnie odbywały się w reżimie sanitarnym. Na szczególną uwagę zasługuje współpraca rodzin zastępczych z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, która z powodu ograniczeń spowodowanych epidemią czasowo odbywała się jedynie w formie kontaktów telefonicznych. Wszystkie rodziny zastępcze są objęte opieką koordynatora, po złożeniu przez nie wniosku, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

13) *Zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.*

Tabela nr 33: Liczba dzieci zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba zgłoszeń	16	0	12
Liczba przysposobionych dzieci	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

W ostatnich latach wychowankowie rodzin zastępczych nie zostali przysposobieni. Częściowo wynika to z braku zgody opiekunów prawnych na ich adopcję. Problem w znalezieniu rodziny przysposabiającej mają przede wszystkim liczne rodzeństwa oraz dzieci starsze.

14) Koordynowanie planów pracy z rodziną i dzieckiem we współpracy z rodziną zastępczą, asystentem rodziny.

W wyniku dokonywanej oceny sytuacji dziecka ustalane są kierunki pracy z dzieckiem i rodziną. Wskazywane są obszary, w których konieczna jest praca z dzieckiem, efektem której ma być poprawa jakości życia podopiecznego np. wyrównywanie opóźnień szkolnych, poprawa społecznego funkcjonowania, nawiązanie kontaktu z rodziną biologiczną, likwidowanie negatywnych emocji itp. Proponowane działania są uzgadniane z rodziną zastępczą, a w niektórych przypadkach także z asystentem rodziny biologicznej dziecka. W realizacji zadań rodziny zastępcze są wspierane przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej bądź pracownika socjalnego.

Zespół ds. Pieczy Zastępczej spotyka się regularnie, raz w miesiącu, aby dokonać omówienia bieżącej sytuacji podopiecznych i ocenić efekty pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto koordynatorzy są zobowiązani do tego, aby pełnić dyżury w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

3.1.4. Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

1. Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Zespół rozpatruje wnioski osób ubiegających się o uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, a także organizuje funkcjonowanie zespołów orzekających w tych sprawach.

Zespół obsługuje klientów z dwóch powiatów: Łódzkiego Wschodniego i Zgierskiego.

Do zadań Zespołu należy w szczególności:

- orzekanie o niepełnosprawności dzieci do 16 r.ż.;
- orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 r.ż.;
- wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej;
- wydanie karty parkingowej.

Tabela nr 34: Posiedzenia składów orzekających oraz liczba złożonych wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności w latach 2018 – 2020

	Liczba posiedzeń	Liczba wniosków	
		Ogółem wnioski rozpatrzone	- w tym sprawy dot. umorzenia
2018	256	3906	141
2019	225	4012	153
2020	204	2841	77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Tabela nr 35: Liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności oraz stopniu niepełnosprawności w latach 2018 – 2020

		2018	2019	2020
Dorośli	Osoby zaliczone do osób niepełnosprawnych	2774	2993	2261
	Osoby niezaliczone do osób niepełnosprawnych	46	55	50
	Odmowa ustalenia stopnia niepełnosprawności	18	41	56
Dzieci	Dzieci zaliczone do osób niepełnosprawnych	382	368	378
	Dzieci niezaliczone do osób niepełnosprawnych	24	43	17
	Odmowa wydania orzeczenia	4	2	2
OGÓŁEM		3248	3502	2764

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Osoby, których wnioski są rozpatrywane mają prawo do odwołania się od wydanego orzeczenia w ich sprawie. Odwołanie składane jest do organu I instancji, który ma prawo je zmienić, jeśli nie widzi takich podstaw wówczas sprawa kierowana jest do organu II instancji.

Tabela nr 36: Liczba odwołań w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba odwołań od orzeczeń o niepełnosprawności	55	56	58
- w tym przekazane do organu II instancji	54	54	53
Liczba odwołań od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	209	268	163
- w tym przekazane do organu II instancji	202	261	152
OGÓŁEM	264	324	221

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Tabela nr 37: Liczba wydanych legitymacji w latach 2018 – 2020

		2018	2019	2020
Liczba złożonych wniosków		615	628	355
Liczba wydanych legitymacji	<i>dzieci</i>	565	54	311
	<i>dorośli</i>	50	568	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Tabela nr 38: Liczba wydanych kart parkingowych w latach 2018 – 2020

		2018	2019	2020
Ilość wydanych kart parkingowych	osoby niepełnosprawne	366	573	535
	placówki	14	9	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Zespół dysponuje 2 gabinetami lekarskimi oraz 4 pomieszczeniami administracyjno-biurowymi. Zespół posiada również składnicę akt rozmieszczoną w 2 pomieszczeniach, gdzie przechowywane są akta od 1997 r. do chwili obecnej (przeszło 68 000 akt) oraz składnicę akt w Koluszkach. Roczny przyrost akt wynosi około 4000 sztuk.

W Zespole w 2020 r. zatrudnionych było 7 pracowników w ramach etatu:

- Przewodnicząca Zespołu – która jest także członkiem składów orzekających i posiada uprawnienia do orzekania w charakterze pracownika socjalnego, pedagoga, doradcy zawodowego;
- pięciu pracowników administracyjnych – dwóch pracowników posiada uprawnienia członka składu orzekającego;
- Sekretarz Zespołu w ramach umowy zlecenia;

oraz

- pracownik administracyjny w ramach umowy zlecenia.

Dodatkowo w pracy Zespołu pomagała jedna osoba skierowana z Powiatowego Urzędu Pracy Łódź – Wschód w celu prac interwencyjnych.

2. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.

W każdym roku kalendarzowym Powiat Łódzki Wschodni otrzymuje środki przyznawane wg. algorytmu z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przeznaczone na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Tabela nr 39: Plan finansowy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego przyznany w latach 2018 – 2021

		2018	2019	2020	2021
Przyznana kwota		1.434.574,00 zł	1.566.996,00 zł	1.797.770,00 zł	2.136.918,00 zł
W tym:	rehabilitacja społeczna	1.336.046,00 zł	1.466.996,00 zł	1.697.770,00 zł	2.036.918,00 zł
	rehabilitacja zawodowa	98.528,00 zł	100.000,00 zł	100.000,00 zł	100.000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

W ramach otrzymanych przez Powiat środków Funduszu, osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie do:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika,
- zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2019 r. poz. 737, 1309 i 1469), dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu lub w budynku racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie.

Tabela nr 40: Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2018 – 2020

ROK	Liczba złożonych wniosków	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Wysokość wydatkowanych środków finansowych
2018	235	204	285.632,00 zł
2019	121	16	32,362,00 zł
2020	394	170	176,008,10 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

W roku 2020 z powodu stanu epidemii część osób ubiegających się o dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych zrezygnowała z uczestnictwa w turnusie.

Tabela nr 41: Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznane osobom niepełnosprawnym w latach 2018 – 2020

ROK	Liczba złożonych wniosków	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Wysokość wydatkowanych środków finansowych
2018	206	126	220.581,64 zł
2019	232	166	401.235,00 zł
2020	231	218	309.661,15 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Najczęściej refundowanymi środkami pomocniczymi i przedmiotami ortopedycznymi były pieluchomajtki, cewniki, aparaty słuchowe, wkładki douszne oraz wózki inwalidzkie, a także protezy kończyn dolnych.

Tabela nr 42: Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych w latach 2018 – 2020

ROK	Likwidacja barier architektonicznych i technicznych			Likwidacja barier w komunikowaniu się		
	Liczba wniosków	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Wysokość wydatkowanych środków finansowych	Liczba wniosków	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Wysokość wydatkowanych środków finansowych
2018	14	0	x	7	0	x
2019	27	10	115.934,19 zł	19	4	12.764,00 zł
2020	18	2	34.500,00 zł	3	0	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Wnioskodawcy najczęściej występowali w zakresie tych zadań o dofinansowanie dostosowania łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych, montażu windy wewnętrznej, zmiany ogrzewania centralnego na gazowe lub pompę ciepłą oraz zakup i montaż podnośników, a także schodolazu gąsiennicowego.

W Powiecie Łódzkim Wschodnim działa **Warsztat Terapii Zajęciowej w Koluszkach**. Uczestnikami Warsztatu jest 50 osób niepełnosprawnych (37 osób z Powiatu Łódzkiego Wschodniego, 13 osób z Powiatu Tomaszowskiego).

Jednostką prowadzącą Warsztat jest Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” w Koluszkach.

Tabela nr 43: Plan finansowy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Koluszkach w latach 2018 - 2020

	2018	2019	2020	2021
Plan finansowy	922.200,00 zł	1.005.600,00 zł	1.158.000,00 zł	1.206.000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Działalność Warsztatu dofinansowywana jest z środków Funduszu i środków Powiatu. Środki Warsztatu przeznaczone są na następujące grupy wydatków:

- wynagrodzenia pracowników Warsztatu, należne od pracodawcy składki na ubezpieczenia społeczne pracowników, a także składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych wynagrodzenia,
- materiały, energię, usługi niematerialne i materialne,
- koszty dowozu i eksploatację samochodu,

- materiały do terapii,
- trening ekonomiczny,
- wycieczki,
- ubezpieczenia,
- niezbędna wymiana zużytego wyposażenia warsztatu lub dodatkowe wyposażenie,
- szkolenie.

W Warsztacie funkcjonuje 10 pracowników:

- metaloplastyczna,
- gospodarcza z elementami stolarskimi,
- ogólnorozwojowa z elementami plastycznymi,
- krawiecka z elementami rytmiczno - muzycznymi,
- plastyczna z elementami przystosowania do samodzielnego życia,
- rękodzieła z elementami gospodarstwa domowego,
- pracownia plastyczna ze specjalizacją witrażu i innych technik zdobniczych,
- pracownia muzyczna,
- pracownia kulinarna,
- pracownia multimedialno – komputerowa z autopromocją wizerunku osób niepełnosprawnych i WTZ.

Wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji zawodowej w roku 2020 zrealizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy Łódź – Wschód wynosiło ogółem kwotę 98.784,55 zł.

Tabela nr 44: Wydatki poniesione przez PŁW na działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020	2021
Kwota wydatkowana	92.400,00 zł	100.800,00 zł	125.000,00 zł	121.200,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

W Powiecie Łódzkim Wschodnim funkcjonuje Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, będąca organem opiniodawczo – doradczym. Do zakresu działania powiatowej społecznej rady należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełnosprawnych, a także opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych została powołana Zarządzeniem Nr 114/2019 z dnia 5 listopada 2019 r. Starosty Łódzkiego Wschodniego na V kadencję. Rada na swoich posiedzeniach omawia sprawy podziału środków i zadań PFRON, oceny sytuacji mieszkaniowej u wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych oraz podsumowania zaplanowanych i zrealizowanych w danym roku działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

3. Programy celowe

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje programy celowe, których głównym założeniem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W ostatnich latach Centrum brało udział w programie „*Wyrównywanie Różnic Między Regionami III*”, w ramach którego uzyskano dofinansowanie do zakupu samochodów dla domu pomocy społecznej i Warsztatu Terapii Zajęciowej w ramach likwidacji barier transportowych oraz likwidację barier architektonicznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Koluszkach i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Koluszkach.

Ponadto w trybie ciągłym realizowany jest program „*Aktywny Samorząd*”, którego główne założenia to likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, a także dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

W okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2022 roku jest realizowany projekt Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA CD”, który jest kontynuacją poprzednich projektów pod tą samą nazwą. Głównym celem projektu jest podtrzymywanie zadań realizowanych w ubiegłych latach, takich jak:

- 1) Dzienny Dom Pomocy;
  - 2) wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego na terenie DPS w Wiśniowej Górze;
  - 3) wsparcie towarzyszące w miejscu zamieszkania – dowóz posiłków;
  - 4) Klub Seniora;
  - 5) wsparcie osób niepełnosprawnych i niesamodzielných przez AOON;
- oraz nowe zadania, takie jak:
- 6) obóz terapeutyczny – rehabilitacyjny dla rodziców i dzieci niepełnosprawnych orzeczonych również w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Koluszkach umieszczonych w rodzinach zastępczych;
  - 7) specjalistyczne wsparcie psychologiczne – terapeutyczne skierowane do wychowanków z rodzin zastępczych.

Celem realizowanego projektu jest deinstytucjonalizacja usług społecznych. Wsparcie zakłada odejście od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie społeczności lokalnej. Celem proponowanego wsparcia jest polepszenie dostępności miejsc świadczonych usług, wzrost liczby miejsc, zapobieganie izolowania osób zależnych od rodziny, środowiska lokalnego, gdy to nie jest możliwe zagwarantowanie warunków życia najbardziej zbliżonych do warunków domowych i rodzinnych.

W okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2022 r. realizowany jest projekt Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA2”. Celem projektu jest deinstytucjonalizacja a także zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych. Wsparcie zakłada odejście od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie społeczności lokalnej, często w domach chorego. Celem proponowanego wsparcia jest rozwój usług medyczno-opiekuńczych dla osób niesamodzielných, w tym osób starszych lub z niepełnosprawnościami służących zaspokojeniu rosnących potrzeb wynikających z ograniczeń spowodowanych stanem zdrowia. Wsparcie kierowane jest do 54 osób niesamodzielných i 20 osób z otoczenia.

W ramach projektu realizowane są usługi pielęgnacyjne/opiekuńcze w ramach długoterminowej opieki medycznej, usługi w ramach opieki hospicyjnej/paliatywnej, usługi

wpierające dla opiekunów faktycznych (specjalistyczne poradnictwo indywidualne i grupowe) oraz usługi rehabilitacyjne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2020 przystąpiło do projektu „Wsparcie dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”, w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014 – 2020”. Celem głównym projektu było zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków epidemii w obszarze pieczy zastępczej poprzez pomoc rodzinom zastępczym, rodzinnym domom dziecka oraz placówkom opiekuńczo – wychowawczym. Celem szczegółowym było wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia epidemią wirusa COVID-19 poprzez:

- zakup wyposażenia na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania (w tym zakup laptopów, komputerów stacjonarnych, oprogramowania i sprzętu audiowizualnego lub oprogramowania dla osób z niepełnosprawnością);
- zakup środków ochrony osobistej – maseczek, rękawiczek, środków dezynfekcyjnych,
- zakup wyposażenia do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej.

W ramach projektu zostały przyznane środki w wysokości **183.015,00 zł**, a wykorzystane zostały w kwocie – **182.352,38 zł**.

Tabela 45: Wykorzystanie środków finansowych z projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

1.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom epidemii	107
1.1.	<i>rodzin zastępczych spokrewnionych</i>	60
1.2.	<i>rodzin zastępczych niezawodowych</i>	37
1.3.	<i>rodzin zastępczych zawodowych</i>	7
1.4.	<i>rodzinnych domów dziecka</i>	3
2.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach Projektu ogółem	318
3.	Liczba zakupionego i przekazanego oprogramowania komputerowego dla dzieci z niepełnosprawnością	1
4.	Liczba zakupionego i przekazanego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem	53
5.	Liczba zakupionego i przekazanego sprzętu multimedialnego	37
6.	Liczba osób, którym przekazano maseczki, rękawiczki i płyny dezynfekcyjne	318
6.1.	<i>Liczba zakupionych maseczek</i>	3 660

6.2.	<i>Liczba zakupionych rękawiczek</i>	18 400
6.3.	<i>Liczba zakupionych środków dezynfekcyjnych</i>	164
6.4.	<i>Liczba wyposażonych miejsc kwarantanny</i>	6

4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2017 – 2021 na mocy uchwały z dnia 3 sierpnia 2017 r. nr 1473/2017 Zarządu Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

Jedyną formą, którą aktualnie realizujemy w ramach zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest poradnictwo w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej.

W ostatnich latach żaden z sądów nie skierował sprawców przemocy (mieszkańców PŁW) do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym.

Stan epidemii SARS-CoV-2 spowodował sytuację, w której większość działań odbywa się zdalnie – telefonicznie lub przez łącza elektroniczne, co nie przynosi przewidywanych efektów i nie odpowiada oczekiwaniom stron.

IV Część

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2021 – 2028

4.1. Analiza SWOT.

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem zarządzania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich wyrazów:

- 1) strenghts – siły, atuty;
- 2) weaknesses – słabości;
- 3) opportunities – szanse, okazje;
- 4) threats – zagrożenia.

Opracowanie SWOT stanowi prezentację mocnych i słabych stron Powiatu oraz szans i zagrożeń spowodowanych przez wiele czynników zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych

4.1.1. Mocne strony Powiatu.

- 1) bezpośrednie sąsiedztwo miasta Łódź;
- 2) dobrze rozwinięta infrastruktura kolejowa, drogowa;
- 3) praca socjalna z rodziną naturalną;
- 4) rozwijająca się rodzinna forma pieczy zastępczej;
- 5) wykwalifikowana kadra pomocy społecznej;
- 6) dobrze rozwinięta baza rehabilitacyjna w domach pomocy społecznej;
- 7) znajomość problemów osób niepełnosprawnych;
- 8) instytucje wsparcia oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- 9) likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dla osób niepełnosprawnych;
- 10) dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów;
- 11) zapewnienie opieki lekarskiej w każdej gminie, aktualnie realizowane również w ramach projektu CUŚ „WISIENKA 2”;
- 12) realizacja programu Aktywny Samorząd;
- 13) udział w programie „Wyrównywanie Różnic Między Regionami III”;
- 14) dobre zaplecze edukacyjne – rozwinięta sieć szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego na terenie powiatu;
- 15) funkcjonowanie gminnych komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 16) gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 17) funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej;
- 18) funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy;
- 19) funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej;
- 20) funkcjonowanie Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Koluszkach;

- 21) funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Koluszkach (z filiami w Tuszynie i Rzgowie);
- 22) funkcjonowanie na terenie Powiatu filii zakładu aktywności zawodowej „JA-TY-MY” w Tuszynie;
- 23) kluby sportowe.

4.1.2. Słabe strony Powiatu, mające wpływ na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.

- 1) niewystarczająca infrastruktura socjalna – brak ośrodków wsparcia dla matek z dziećmi, brak środowiskowych domów samopomocy dla osób psychicznie chorych;
- 2) ograniczenia finansowe na prowadzenie dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania uczniów, szczególnie widoczne w okresie pandemii w czasie nauki zdalnej;
- 3) pauperyzacja ludności;
- 4) bezrobocie i ubóstwo wśród ludności;
- 5) ukryte bezrobocie na terenach wiejskich;
- 6) zbyt mała liczba miejsc pracy dla osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
- 7) brak doradców zawodowych w szkołach ukierunkowujących młodzież na właściwy wybór zawodu;
- 8) zmniejszający się przyrost naturalny;
- 9) duża ilość osób w podeszłym wieku (starzenie się mieszkańców);
- 10) migracja zarobkowa młodych ludzi;
- 11) ograniczony dostęp do medycznych usług specjalistycznych;
- 12) ograniczona wysokość środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych;
- 13) ograniczona wysokość środków na realizację innowacyjnych zadań w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej;
- 14) brak danych o liczbie osób faktycznie potrzebujących pomocy i wsparcia;
- 15) przeciążenie pracowników pomocy społecznej pracą biurową, w konsekwencji zbyt mała ilość czasu na pracę socjalną;
- 16) brak koordynacji działań organizacji pozarządowych;
- 17) ograniczenia związane z epidemią SARS-CoV-2

4.1.3. Szanse

- 1) aktywność władz samorządowych;
- 2) dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS;
- 3) rozwój innowacyjnych form, metod i rozwiązań w zakresie polityki społecznej;
- 4) rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze polityki społecznej;
- 5) rozszerzenie oferty przedszkoli, żłobków;
- 6) szkolenia zmierzające do aktywizacji społeczności lokalnej;

- 7) rozwój kształcenia ustawicznego;
- 8) pozyskanie inwestorów zewnętrznych;
- 9) polityka regionalna ukierunkowana na rozwój obszarów wiejskich;
- 10) wykorzystanie zasobów ludzkich i rozwój różnorodnych form działalności;
- 11) możliwość wykorzystania lokalnych mediów oraz mediów społecznościowych do informowania o prawach i uprawnieniach.

4.1.4 Zagrożenia

- 1) brak wystarczających środków na realizację zadań, w tym na inwestycje w szeroko pojętej polityce społecznej;
- 2) niestabilne i sprzeczne uregulowania prawne, permanentnie zmieniane ustawy;
- 3) pauperyzacja społeczna;
- 4) starzenie się społeczeństwa;
- 5) brak perspektyw dla młodzieży – emigracja zarobkowa;
- 6) dziedziczenie bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- 7) osłabienie znaczenia rodziny naturalnej;
- 8) wzrost zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji;
- 9) wzrost zagrożenia patologią;
- 10) niewystarczająca liczba mieszkań typu chronione, socjalne, komunalne, związane z niewystarczającymi zasobami gmin;
- 11) zagrożenia związane z pandemią SARS-Cov-2 (izolacja, brak możliwości kontaktu osobistego, ograniczenia finansowe)

4.2. Cele strategiczne

4.2.1. Hierarchia najważniejszych zadań w ramach Strategii.

1. Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych:

- 1) aktywizacja osób niepełnosprawnych;
- 2) integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym;
- 3) pomoc dla rodzin osób niepełnosprawnych;
- 4) podejmowanie działań mających na celu podniesienie standardu życia osobom niepełnosprawnym.

2. Ochrona osób i rodzin:

- 1) zabezpieczenie środków materialnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin;
- 2) zapewnienie dzieciom opieki całodobowej lub doraźnej, pomoc ich rodzinom oraz osobom usamodzielnionym;
- 3) rozwijanie systemu opieki nad osobami niepełnosprawnymi, psychicznie chorymi, upośledzonymi, długotrwale chorymi oraz starszymi i samotnymi;
- 4) rozszerzenie oferty domów pomocy społecznej i dziennych ośrodków wsparcia.

3. Zapobieganie dysfunkcjonalności, bezrobociu, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji mieszkańców Powiatu:

- 1) aktywizacja społeczna, zawodowa osób i rodzin;
- 2) nauczanie umiejętności związanych z poruszaniem się po rynku pracy przez szkoły i placówki oświatowe;
- 3) realizowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych zagrożonych patologią społeczną;
- 4) prowadzenie opieki specjalistycznej dla osób uzależnionych, ofiar, sprawców i świadków przemocy;
- 5) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 6) prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej.

4. Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi, samotnymi, długotrwale chorymi, niepełnosprawnymi.

5. Propagowanie wspólnych działań lokalnych instytucji i organizacji o charakterze publicznym i niepublicznym, pozarządowym i kościelnym w celu diagnozowania problemów, wymiany informacji, przygotowywania programów z zakresu rozwiązywania problemów indywidualnych i społecznych oraz ich realizacji.

4.2.2. Cele szczegółowe.

CEL 1: Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych.

1. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym oraz akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Zadania:

- 1) organizacja punktów informacyjno – konsultacyjnych dla mieszkańców powiatu;
- 2) upowszechnienie programów szkoleniowych z zakresu zapobiegania marginalizacji według nowoczesnych metod terapeutycznych;
- 3) szkolenia dla osób niepełnosprawnych oraz środowisk lokalnych z zakresu istoty niepełnosprawności i możliwości przeciwdziałania jej skutkom;
- 4) propagowanie osiągnięć osób niepełnosprawnych w lokalnych mediach;
- 5) prowadzenie akcji i programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności;
- 6) możliwość udziału w programie Aktywny Samorząd, którego celem jest likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym;
- 7) wsparcie osób niepełnosprawnych w ramach programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej oraz działania podejmowane w ramach programu CUŚ „WISIENKA CD”;
- 8) organizowanie opieki wytnieniowej w ramach działalności Dziennego Domu Pomocy oraz Klubu Seniora;
- 9) świadczenie usług opiekuńczych, jak również specjalistycznych dostępnych również w miejscu zamieszkania;

- 10) organizowanie konkursów, wystaw, przeglądów, prezentacji promujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia.

2. Zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej i rehabilitacji osobom niepełnosprawnym.

Zadania:

- 1) propagowanie zdrowego stylu życia;
- 2) zwiększanie dostępności do systematycznej i specjalistycznej opieki medycznej, w tym wczesnej interwencji medycznej oraz dostępu do najnowszych osiągnięć medycznych; stwarzanie warunków do prowadzenia kompleksowej i ciągłej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych oraz zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny i środki pomocnicze, zadanie realizowane w ramach programu CUŚ „WISIENKA 2”;
- 3) pomoc w tworzeniu ośrodków rehabilitacyjnych, w tym zapewniających kompleksową pomoc psychologiczną i socjalną oraz warsztatów terapeutycznych i zajęciach;
- 4) wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego dla mieszkańców powiatu, zadanie realizowane w ramach programu CUŚ „WISIENKA CD” ;
- 5) organizacja obozu terapeutyczno-rehabilitacyjnego dla rodziców i dzieci niepełnosprawnych oraz z orzeczeniami PPP (realizacja zadania w ramach programu CUŚ „WISIENKA CD”).

3. Poprawa dostępu do rynku pracy i wzmocnienie polityki równości szans na rynku pracy osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- 1) promowanie programów aktywizacji osób bezrobotnych na rynku pracy;
- 2) podejmowanie działań umożliwiających młodzieży zagrożonej marginalizacją z powodu niepełnosprawności lub zaniedbań wychowawczych, włączania się w aktywne życie zawodowe;
- 3) wspieranie polityki społecznej Powiatu.

4. Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz promowanie innowacyjnych rozwiązań na ich rzecz.

Zadania:

- 1) popularyzowanie aktywnych form życia;
- 2) pomoc w nauce i rozwoju samodzielności życiowej osób niepełnosprawnych;
- 3) likwidacja barier architektonicznych i transportowych na terenie Powiatu, w ramach programu „Wyrównywania Różnic Między Regionami”;
- 4) upowszechnianie sportu, turystyki i kultury wśród osób niepełnosprawnych;
- 5) pomoc przy realizacji projektów popularyzujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych;
- 6) wspieranie środowiskowych domów samopomocy;
- 7) pomoc w rozwoju wolontariatu działającego na rzecz osób niepełnosprawnych.

5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Zadania:

- 1) pomoc w tworzeniu i rozwoju organizacji pozarządowych;
- 2) upowszechnianie środowiskowych form pomocy i wsparcia osób niepełnosprawnych;
- 3) opracowanie biuletynów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowisk lokalnych.

CEL 2: Ochrona osób i rodzin.

1. Pomoc dla rodzin wielodzietnych, niepełnych i problematycznych.

Zadania:

- 1) promowanie modelu rodziny z dziećmi i pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej;
- 2) umocnienie rodziny i wsparcie jej funkcji ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin wielodzietnych, niepełnych i problematycznych;
- 3) poprawa warunków życia i wzmocnienie kondycji rodzin;
- 4) zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych, niepełnych i problematycznych;
- 5) rozwój bezpłatnego poradnictwa rodzinnego;
- 6) rozwój oferty edukacyjnej i edukacyjno-szkoleniowej kierowanej do rodziców oraz dzieci i młodzieży.

2. Poradnictwo dla rodzin zastępczych.

Zadania:

- 1) prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych;
- 2) rozwój poradnictwa specjalistycznego dla rodzin zastępczych;
- 3) szkolenie pracowników socjalnych i koordynowanie z zakresu wczesnego diagnozowania socjalnego, udzielania pierwszej pomocy oraz kierowania do odpowiednich służb specjalistycznych.

3. Pomoc usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej.

Zadania:

- 1) doradztwo zawodowe dla wychowanków pieczy zastępczych na każdym etapie ich edukacji szkolnej;
- 2) pomoc finansowa i specjalistyczna dla wychowanków usamodzielniających się.

4. Zapewnienie całodobowej opieki dzieciom:

Zadania:

- 1) zwiększenie liczby rodzin zastępczych, pełniących funkcję pogotowia rodzinnego;
- 2) zwiększenie liczby specjalistycznych zawodowych rodzin zastępczych, w tym rodzin mogących przyjąć małoletnie matki z dziećmi;
- 3) zwiększenie oferty szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.

5. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci.

Zadania:

- 1) zwiększanie liczby świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych;
- 2) rozwój zainteresowań uczniów poprzez zajęcia pozalekcyjne, pozaszkolne (lekcje wyrównawcze, zajęcia sportowo rekreacyjne).

6. *Szkolenia z zakresu zjawiska patologii społecznej.*

Zadania:

- 1) szkolenia w zakresie definiowania oraz wykrywania przejawów patologii społecznej;
- 2) szkolenia w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym i niwelowanie negatywnych skutków społecznych;
- 3) doskonalenie form i metod pracy z osobami dotkniętymi i stosującymi przemoc.

CEL 3: Zapobieganie dysfunkcjonalności, bezrobociu oraz wykluczeniu społecznemu mieszkańców Powiatu.

1. *Działania mające na celu rozwijanie profilaktyki prozdrowotnej.*

Zadania:

- 1) realizowanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień w świetlicach środowiskowych i szkołach;
- 2) organizowanie akcji letnich połączonych z warsztatami i treningami na temat uzależnień, przemocy i agresji;
- 3) organizowanie zajęć mających na celu wzmacnianie zdolności do rozwiązywania problemów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, a także doskonalenie zdolności do prawidłowych stosunków i interakcji międzyludzkich.

2. *Prowadzenie opieki specjalistycznej dla osób uzależnionych, ofiar i sprawców przemocy.*

Zadania:

- 1) prowadzenie indywidualnych programów edukacyjno – korekcyjnych dla sprawców przemocy;
- 2) prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej;
- 3) ochrona matek i kobiet w ciąży – ofiar przemocy.

3. *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób i rodzin wykluczonych społecznie.*

Zadania:

- 1) propagowanie działań na rzecz zatrudnienia na lokalnych rynkach pracy osób długotrwale bezrobotnych;
- 2) wykorzystanie e-learningu na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadr i rozwoju przedsiębiorczości;
- 3) promowanie i wspieranie pracodawców tworzących nowe miejsca pracy;
- 4) podnoszenie motywacji osób bezrobotnych do zdobycia lub zmiany zawodu;
- 5) przeciwdziałanie „dziedziczeniu” długotrwałego bezrobocia;
- 6) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bierności zawodowej poprzez zapewnienie usług, kultury, oświaty itp.;
- 7) tworzenie różnych form bezpłatnej pomocy informacyjnej i specjalistycznej dla osób pozostających długotrwale bez pracy.

4. *Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży (inwestowanie w przyszłość).*

Zadania:

- 1) preferencje dla najzdolniejszych uczniów z rodzin w trudnej sytuacji poprzez system zachęt, wsparcie materialne np. stypendia;
- 2) zwiększenie dostępności do edukacji poprzez dostępność środków transportu oraz polepszenie jakości dróg;
- 3) rozwój powszechnego dostępu do Internetu (e-learning).

CEL 4: Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi, samotnymi, długotrwale chorymi, niepełnosprawnymi.

1. *Podnoszenie standardów opieki w domach pomocy społecznej.*

Zadania:

- 1) systematyczne podnoszenie kwalifikacji kadry zajmującej się osobami niepełnosprawnymi;
- 2) działania domów pomocy społecznej zmierzające do utrzymania standardów opieki.

2. *Rozszerzanie działalności domów pomocy społecznej.*

Zadania:

- 1) opracowanie programu udostępniania istniejącego zaplecza rehabilitacyjnego w domach pomocy społecznej społeczności lokalnej;
  - 2) rozszerzenie terapii zajęciowej w domach pomocy społecznej poprzez prowadzenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
  - 3) działania domów pomocy społecznej na rzecz integracji ze środowiskiem, stały kontakt z instytucjami wsparcia oraz organizacjami pozarządowymi.
3. *Szkolenia osób bezrobotnych w kierunku zdobycia umiejętności i kwalifikacji opieki nad osobami starszymi, samotnymi, chorymi.*

Wdrażanie elementów Strategii będzie procesem ciągłym. Założone w Strategii cele będą realizowane w zależności od możliwości oraz potrzeb Powiatu Łódzkiego Wschodniego. Opracowanie Strategii oraz praca w oparciu o konkretne programy celowe i realizowane zadania, umożliwi skuteczną ewaluację rezultatów, natomiast fundusze pozyskiwane z Unii Europejskiej będą pomocne w realizacji poszczególnych celów Strategii.

4.3. Źródła finansowania Strategii.

Pozyskanie środków niezbędnych do finansowania zadań opisanych w niniejszej Strategii jest procesem złożonym i niełatwym, wymaga nakładów finansowych, których podstawą będą:

- 1) środki Powiatu Łódzkiego Wschodniego;
- 2) środki budżetu Państwa (programy rządowe, budżet Wojewody Łódzkiego);
- 3) środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej;

- 4) środki pochodzące z programów pomocowych tworzonych we współpracy z organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego oraz środki z funduszy celowych (np. PFRON).

Obecnie Polska z Funduszu Europejskiego na lata 2021 – 2027 otrzymała 750 mld zł.

„Polska będzie największym beneficjentem polityki spójności w UE i otrzyma 66,8 mld euro. Dodatkowe środki z polityki spójności w odpowiedzi na aktualny kryzys to szacunkowo 3 mld euro, a środki ze Wspólnej Polityki Rolnej dla Polski to 28,5 mld euro. Polska będzie też największym beneficjentem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i otrzyma z tego tytułu 3,5 mld euro⁸.”

Dodatkowe środki mają pomóc w odbudowie kraju po epidemii SARS-CoV-2.

4.4. Monitoring Strategii.

Monitorowanie Strategii odbywać się będzie poprzez dbałość o prawidłowe wdrażanie celów strategicznych i operacyjnych. Ma to znaczenie w odniesieniu do danych zbieranych na temat zadań cząstkowych realizowanych w poszczególnych celach strategicznych. Dopiero na tej podstawie możliwe będzie dokonywanie ocen i planowanych zmian w założeniach Strategii – Rysunek nr 13.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.ips.uw.edu.pl.

Monitorowanie Strategii będzie funkcjonowało na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach własnych z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, raportach Głównego Urzędu Statystycznego oraz Zasobach Pomocy Społecznej Gmin i Powiatu.

W oparciu o te dane, raz w roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie sporządzać będzie sprawozdanie z postępów we wdrażaniu i realizacji zadań strategicznych.

Nad całością bezpośredni nadzór sprawować będzie dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz pracownicy monitorujący realizację Strategii.

⁸ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fe-koronawirus/750-mld-zl-w-latach-2021-2027-jest-sukces-na-szczycie-rady-europejskiej/>

Zakończenie

Strategia wskazuje, w jaki sposób wykorzystując pewne zasoby materialne i personalne, a także instytucje i podmioty życia społecznego można wspólnie zrealizować przyjęte cele. Takie podejście do Strategii otwiera wiele możliwości nie tylko uczestnictwa w ogólnym systemie pomocy mieszkańcom Powiatu znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ale także daje możliwość pozyskiwania bezzwrotnych środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej.

Z pewnością Strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można jeszcze uwzględnić w toku jej realizacji. Wybrane zostały te najpilniejsze i najważniejsze, przy czym kryterium wyboru stanowiły głównie możliwości realizacji działań, zorientowanych przede wszystkim na przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków zjawisk społecznych oraz aktywizację środowisk. Takie spojrzenie na politykę społeczną wynika z doświadczenia Samorządu Powiatu w zakresie współpracy z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz z innymi partnerami społecznymi. Przyszłość pokaże, które założenia należy zmodyfikować, w czym pomocny będzie przyjęty sposób monitorowania i ewaluacji Strategii. Należy pamiętać, iż przedstawiona Strategia z założenia jest otwarta i może podlegać modyfikacjom – zawsze jednak zmiany winny być korzystne dla mieszkańców naszego Powiatu.

Innowacje kojarzone są ze strefą techniczno – technologiczną, często są też mylnie utożsamiane jedynie z wynalazkami. Tymczasem niezbędne do zbudowania gospodarki opartej na wiedzy jest uruchomienie mechanizmów o charakterze społecznym, takich jak zaufanie społeczne, odwaga i otwartość na nowatorskie rozwiązania. Innowacyjność to wypadkowa rozwoju gospodarczego i społecznego. Niestety, społeczny wymiar innowacyjności jest zbyt często ignorowany. Innowacje są postrzegane jak coś dziejącego się poza społeczeństwem, co dotyczy tylko techniki, technologii, ewentualnie gospodarki.

Akceptacja „nowego” (czyli innowacji) prowadzi do lepszego przystosowania się do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społeczno – gospodarczej. Rozwój, bowiem to nie tylko twarde wskaźniki ekonomiczne czy technologiczne, ale również zmiany w sferze wartości, postaw i zachowań społecznych. Te „miękkie” czynniki, takie jak odważne, otwarte i twórcze podejście do nowych wyzwań są znaczącymi elementami rozwoju, innowacyjności i budowania dobrobytu społeczeństw. Innowacja, zgodnie z założeniami Unii Europejskiej, ma stanowić podstawę rozwoju społeczeństw.

W roku 2020 społeczny wymiar innowacji był planowany, jako priorytet działań niezbędnych do osiągnięcia sukcesu gospodarczego i do tego celu będą również zmierzać działania zawarte w niniejszej Strategii, stanowiąc tym samym podstawę rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata następne.

Załącznik nr 1

Tabela nr 46: Struktura wydatków na zadania w zakresie: pomocy społecznej, pozostałych zadań z polityki społecznej i rodziny.

Dział	Rozdział	Nazwa	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
852		Pomoc społeczna	12 153 205,63	12 422 518,92	18 132 827,84	16 119 521,00
	85202	Domy Pomocy społecznej	8 374 469,73	9 221 713,50	11 551 252,76	10 441 500,00
	85203	Ośrodki wsparcia	0	40 166,41	157 812,07	180 389,00
	85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	833 337,39	857 732,13	919 872,86	951 372,00
	85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	43 466,20	43 878,41	43 682,03	47 125,00
	85295	Pozostała działalność	2 901 932,31	2 259 028,47	5 460 208,12	4 499 135,00
853		Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2.195.174,48	2.464.464,36	2.860.149,66	2.975.845,00
	85311	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	110 264,91	128 016,00	149 724,80	156 137,00
	85321	Zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności	656 495,93	725 588,17	870 495,64	661 590,00
	85334	Pomoc dla repatriantów	0	0	5 932,07	0
	85395	Pozostała działalność	0	43 065,00	16 005,00	0
	85324	PFRON – rehabilitacja społeczna	1 336 013,64	1 466 995,19	1 692 992,15	2 036 918,00
		- wydatki poniesione przez PŁW na działalność WTZ	92.400,00	100.800,00	125.000,00	121.200,00
855		Rodzina	4 497 319,52	4 596 034,55	4 926 700,83	5 135 726,20
	85504	Wspieranie rodziny	38 129,98	41 850,00	42 470,00	37 510,00
	85508	Rodziny zastępcze	4 092 865,42	4 268 872,81	4 546 986,19	4 748 235,20
	85510	Działalność placówek opiekuńczo - wychowawczych	366 324,12	285 311,74	337 244,64	349 981,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR